İŞKUR

2016

ADANA

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ADANA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2016)

Raporu Hazırlayanlar:

YALÇIN ORUÇ (ŞEF) **yalcın.oruc@iskur.gov.tr**

ÇAĞLA BUGAY (İŞ VE MESLEK DANIŞMANI) **cagla.bugay@iskur.gov.tr**

SÜLEYMAN KAPICIOĞLU (İŞ VE MESLEK DANIŞMANI) **suleyman.kapicioglu@iskur.gov.tr**

İBRAHİM FAKIOĞLU (İŞ VE MESLEK DANIŞMANI) **ibrahim.fakioglu@iskur.gov.tr**

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Adana İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Mahmut DEMİRTAŞ
Adana Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2016 yılı 08 Nisan - 6 Mayıs aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 88 bin 966'dır. İlimizde bu kapsamda 2-9 çalışanı olan 296, 10-19 çalışanı olan 80 ve 20+ çalışanı olan 2 bin 123 toplamda 2499 işyerine ziyaret yapılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2016 yılı "Adana İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Haşim MEYDAN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ii
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 6
İşe Yerleştirmeler 8
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 9
İşsizlik Ödeneği 11
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 30
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 51
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 60
SONUÇ 65
KAYNAKÇA 71
EKLER 72
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 72
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 80

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 7
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 9
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 10
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 11
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 15
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 23
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 26
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 28
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 29
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 30
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 31
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 32
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 38
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 40
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 41
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 43
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 43
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 44
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 45
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 47
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 48
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 49
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 50
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 51
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 53
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 55
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 58
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 59
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 60
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 61
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 62
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 62

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 5
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 7
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 8
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 17
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 18
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 19
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 20
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 21
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 25
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 27
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 31
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 33
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 34
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 35
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 36
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 36
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 39
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 40
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 42
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 52
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 52
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 54
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 56
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 57
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 63
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 63

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Adana ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 49,9; İstihdam Oranı yüzde 43,3 ve İşsizlik Oranı yüzde 13,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Adana ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının üstünde bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha yüksek durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Adana ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 71 bin 514 tür. Bu sayının yüzde 46'sı kadınlardan, yüzde 54,'ü de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Adana ilinde 62 bin 821 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 30 bin 566 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 20'si kadınlar, yüzde 80'i ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olmuştur. Adana İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 94,1'i bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma meslekleridir.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Adana İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 2.123 olup 1.783 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Adana ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 90 bin 251 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 70 bin 772 çalışan erkeklerden, 19 bin 480 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 35,8'i, kadınların ise yüzde 26,3'ü İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 48,1 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 190'dır. Adana ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Nitelik Gerektirmeyen meslekler grubudur.

Adana ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Adana ili açık iş oranı bakımından 0,3 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,5 ile Bilgi ve

İletişim sektörüdür. Adana ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 37,8'dir. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2,0 ile Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubudur. Adana ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Ön muhasebe, Satış Danışmanı, Kasiyer, Plastik Mamulleri İmal İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, Güvenlik Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (genel), Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, Beden işçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerindedir. İl genelinde açık işlerin yüzde 63,6'sı için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Adana ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla Bilgi ve İletişim sektöründeki işyerlerinin eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 55,6'sı eleman temininde güçlük çekmektedir. Adana ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 29,2'si söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Adana ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Güvenlik Görevlisi mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Makineci (Dikiş) ve Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri takip etmektedir. Adana ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Adana ilinde işverenlerin yüzde 15'i istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde yüzde 3,6 iken Adana ilinde ise yüzde 4,3 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Adana İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Adana İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Adana ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Adana ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Adana ve Mersin TR62 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Adana ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	45,6	36,2	20,5
2009	49,0	36,0	26,5
2010	50,9	41,2	19,1
2011	50,3	44,3	11,9
2012	48,6	43,1	11,4
2013	49,9	43,3	13,2

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Adana ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin

işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

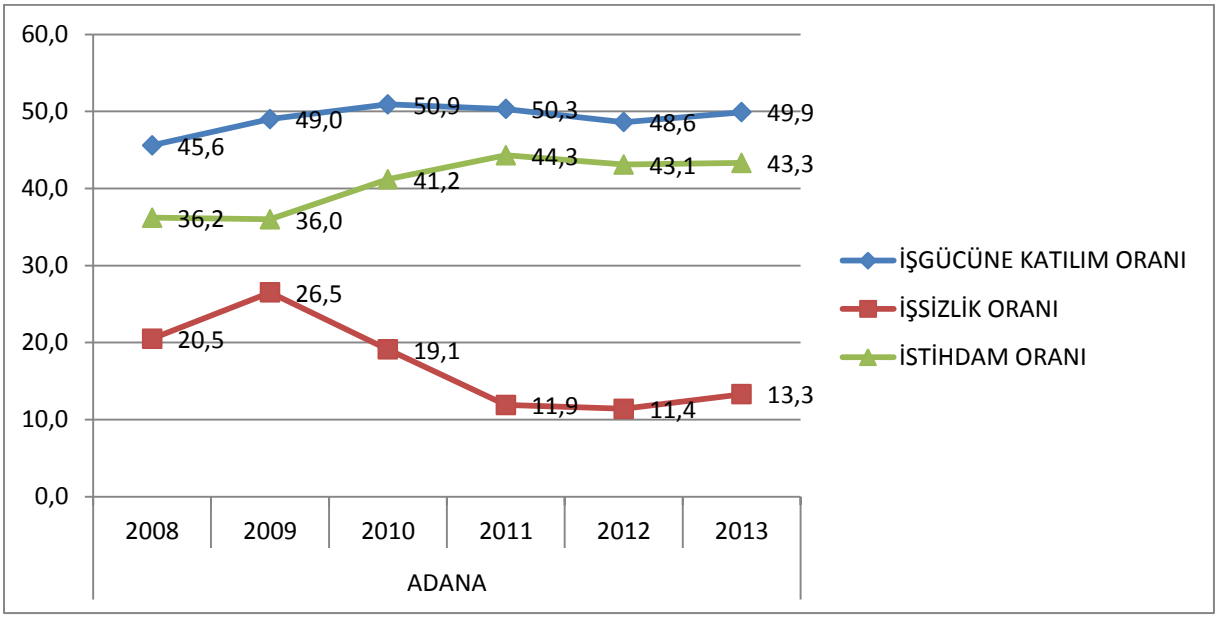

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2010 yılına kadar artış gösterse de 2011 yılından sonra düşüş yaşamıştır. 2013 yılına gelindiğinde ise işgücüne katılım oranının 2008'e oranla daha yüksek olduğunu görmekteyiz. İşgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfus oranının en fazla olduğu yılın 2010 olduğu tablo ve grafikte görülmektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise yıllar arasında ufak dalgalanmalar gösterse de sürekli bir artış söz konusudur. 2013 yılı istihdam oranı 2008 yılına oranla 7 puanlık bir artış göstermiştir. İstihdam oranının en fazla olduğu yıl ise 2011 olarak karşımıza çıkmaktadır. Yıllar itibariyle istihdam oranındaki bu artışların ilimizde faaliyet gösteren işletmelerin istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişmesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım göstermesi ile söz konusu olmuştur diyebiliriz.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2008-2009 yılları arasında ciddi bir artış gösterse de 2009-2011 yılları arasında 14 puanlık sert bir düşüş yaşamıştır. 2011 yılından sonra ciddi

azalış ve artışlar göstermese de genel eğilim işsizlik oranının azalışı yönünde olmuştur. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Adana ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun işgücüne katılımının arttığı ve yine yeni istihdam alanlarının da bu oranda arttığı söylenebilir. 2008-2009 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Adana ili işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Bu yıl işsizlik oranının en yüksek olduğu yıl olmuştur. Ancak bu gelişmelere rağmen istihdam ve işgücüne katılma oranlarında artışlar devam etmiştir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Adana ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

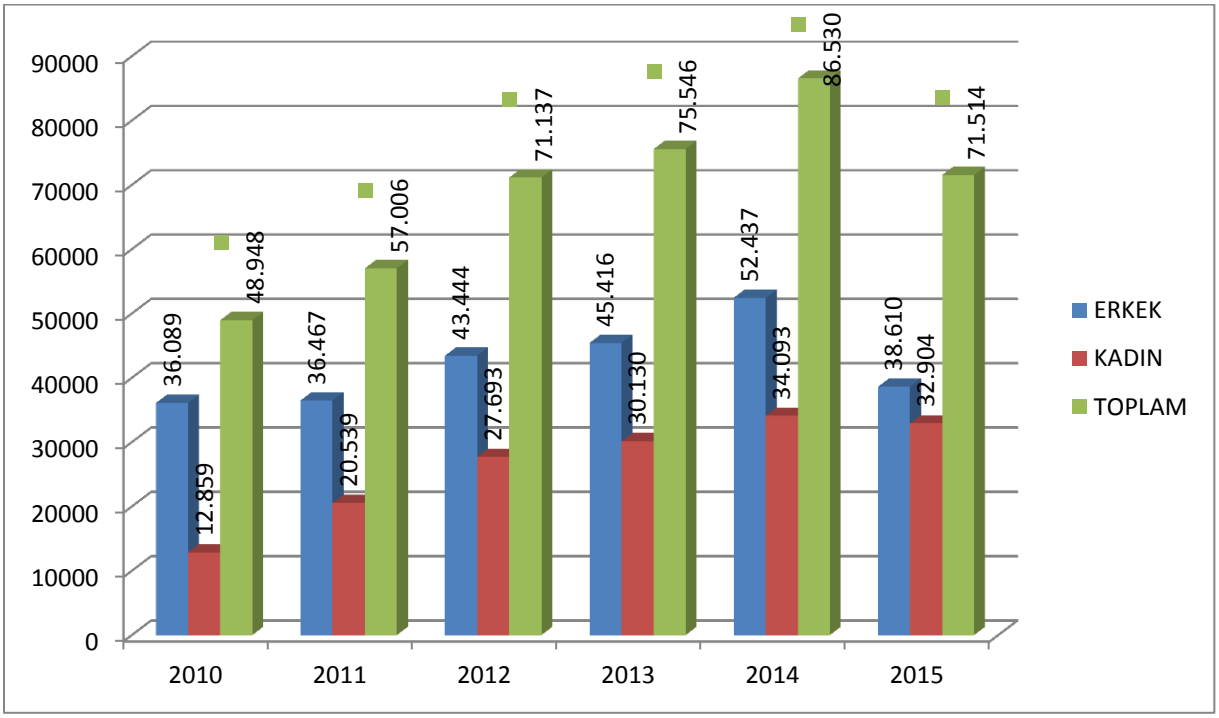

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Adana ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 48 bin 948 kişinin 36 bin 89'u erkeklerden, geri kalan 12 bin 859 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2014 yılında ise toplam 86 bin 530 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. Bu süreç içerisinde en yüksek kayıtlı işsiz sayısına 2014 yılında ulaşılmıştır. 2015 yılında ise 71 bin 514 kişi kayıtlı işsiz olarak görülmektedir. 2015 yılındaki bu düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 12 bin 859 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 155,9 oranında artışla 32 bin 904'e yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Adana işgücü piyasası açısından önemli bir husustur. Öte yandan ilimizde son yıllarda İŞKUR tarafından düzenlenen Toplum Yararına Programlar'da (TYP) çalışan veya çalışmak için başvuran kadınların da bu sayının artmasında etkisi olmuştur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	15.546
Temizlik Görevlisi	4.051
Satış Danışmanı	2.939
Büro Memuru (Genel)	2.814
Sekreter	1.994
Beden İşçisi (Temizlik)	1.768
Şoför-Yük Taşıma	1.644
Çaycı	1.481
Ön Muhasebeci	1.474
Garson (Servis Elemanı)	984
Diğer Meslekler	36.819
ADANA	71.514

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Adana ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek sırasıyla Beden işçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Büro Memuru (Genel), Sekreter, Beden İşçisi (Temizlik), Şoför-Yük Taşıma, Çaycı, Ön Muhasebeci ve Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Adana ilinde kayıtlı işsizlerin yüzde 21,7'sini Beden İşçisi (genel) ve Yüzde 5,6'sı Temizlik Görevlisi meslekleri oluşmaktadır. Bunun nedeni son yıllardaki TYP başvurularındaki yoğunluk ve İmalat sektörünün açık işlerde yoğun Beden İşçisi (Genel) talepleridir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

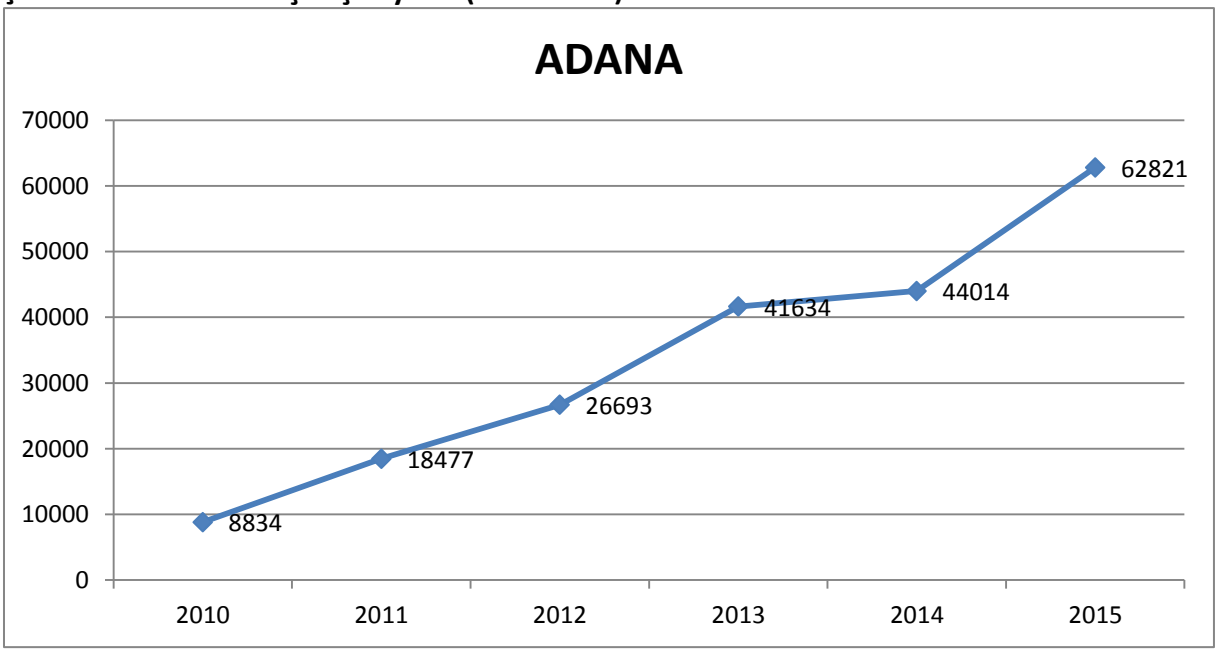

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 8 bin 834 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 62 bin 821 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır. Yıllar içerisinde açık işlerin artmasıyla birlikte açık işlerin zamanında karşılanması noktasında İş ve Meslek Danışmanlarının sorumlulukları artmıştır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden İşçisi (Genel)	25.411
Satış Danışmanı	3.814
Güvenlik Görevlisi	2.303
Temizlik Görevlisi	2.134
Şoför-Yük Taşıma	1.342
Garson (Servis Elemanı)	971
Gaz Altı Kaynakçısı	914
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	844
Ön Muhasebeci	835
Beden İşçisi (Temizlik)	812
Diğer Meslekler	23.441
ADANA	62.821

Kaynak: İŞKUR

Adana ilinde 2015 yılında 62 bin 821 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Açık işlerde Beden İşçisi (Genel) yüzde 40,4 ile kayıtlı işsiz sayısında olduğu gibi yine ilk sırada karşımıza çıkmaktadır. Ardından sırasıyla yüzde 6,1 ile Satış Danışmanı ve yüzde 3,6 ile Güvenlik Görevlisi gelmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Adana ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

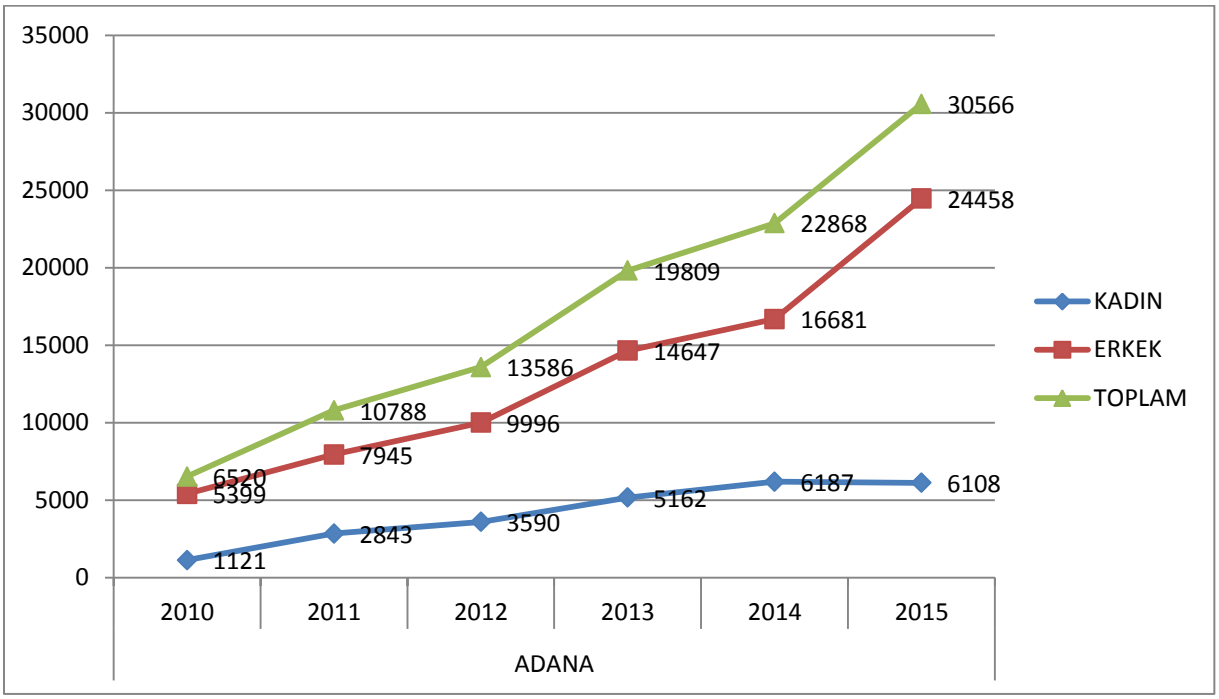

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 6 bin 520 olan Adana ilinde işe yerleştirilenlerin 5 bin 399'u erkeklerden, geri kalan bin 121 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Adana ilinde işe yerleştirme sayılarına baktığımızda hem erkeklerde hem kadınlarda 2010 yılından 2015 yılına kadar devamlı bir artış olduğu görülmektedir. 2010 yılında toplam 6 bin 520 olan işe yerleştirme sayısı 2015 yılına kadar yüzde 368,8'lik bir artışla 30 bin 566 sayısına ulaşmıştır. Bu işe yerleştirmelerin 24 bin 458'ni erkekler 6 bin 108'ni ise kadınlar oluşturmaktadır. İşe yerleştirme sayılarında İş ve Meslek Danışmanlarının atandığı 2012 yılından sonra çok hızlı artış olduğu dikkat çekmektedir. 2015 yılında Adana ilinde 30 bin 566 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 80'ini erkekler, yüzde 20'sini ise

kadınlar oluşturmaktadır. 2015 yılında açık iş sayısının 62 bin 821 olduğunu göz önüne aldığımızda 30 bin 566 kişilik işe yerleştirme sayısı bize Adana'da 2015 yılında alınan her iki açık işten birinin karşılandığını göstermektedir.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden İşçisi (Genel)	16.579
Satış Danışmanı	1.713
Güvenlik Görevlisi	1.551
Temizlik Görevlisi	1.127
Beden İşçisi (Temizlik)	554
Şoför-Yük Taşıma	519
Beden İşçisi (İnşaat)	467
Şoför (Yolcu Taşıma)	440
Büro İşçisi	385
Büro Memuru (Genel)	313
Diğer Meslekler	6.918
ADANA	30.566

Kaynak: İŞKUR

Adana ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği öne çıkmıştır. Adana ili için Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 30 bin 566 işe yerleştirmenin 16 bin 579'u bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Satış Danışmanı, Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (İnşaat), Şoför (Yolcu Taşıma), Büro İşçisi ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Adana ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	205	3.015	4.012	6.792	47	1.235	4.264	11.042	132	12.416
2014	122	1.537	1.239	2.120	40	1.020	1.401	4.677	57	5.901
2013	204	3.440	1.232	2.209	31	852	1.467	6.501	26	2.609
2012	394	6.969	8.18	1.590	24	623	1.236	9.182	14	1.539
2011	288	4.068	444	892	18	446	750	5.406	15	473
2010	271	4.374	71	139	6	150	348	4.663	14	751

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 4 bin 264 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 11 bin 42 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 348 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 4 bin 264'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 4 bin 663 iken 2015 yılında 11 bin 42 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 71 programın açıldığı ve bu programlardan 139 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 4 bin 12 program açılmış ve 6 bin 792 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 205 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 3 bin 15 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 6 program düzenlenmişken 150 katılımcı yaralanmıştır, bu sayı 2015 yılında 47 programa yükselmiş ve

katılımcı sayıları da bin 235 kişiye yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2010 yılından 2015 yılına kadar 14 programdan 132 programa yükselmiş katılımcı sayısı ise 2010 yılında 751 iken 2015 yılı içerisinde toplamda 12 bin 416 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Adana ilinde 2015 yılında toplam 27 bin 37 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 16 bin 101'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	27.037	16.101
2014	23.023	13.826
2013	15.173	10.374
2012	13.001	9.651
2011	8.572	7.514
2010	10.061	8.909

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde yüzde 18,8 ile ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	3023
Satış Danışmanı	754
Şoför-Yük Taşıma	539
Büro Memuru (Genel)	467
Temizlik Görevlisi	439
Ön Muhasebeci	401
Sekreter	265

Beden İşçisi (Temizlik)	252
Muhasebeci	227
Pazarlamacı	223
Diğer Meslekler	9511
ADANA	16.101

Kaynak: İŞKUR

Adana ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi (Genel) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 3 bin 23 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmış bu mesleği sırasıyla Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma, Büro Memuru (Genel), Temizlik Görevlisi, Ön Muhasebeci, Sekreter, Beden İşçisi (Temizlik), Muhasebeci ve Pazarlamacı gelmektedir. 2015 yılında işsizlik ödeneğine hak kazananların yüzde 18,8'i Beden İşçisi (Genel) mesleğinde geri kalan tüm mesleklerde hak edenlerin oranı 81,2'dir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüz yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Adana ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Adana ilinde 1.876 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 90 bin 251 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Adana ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Adana ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İmalat	469
Toptan ve perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	428
İnşaat	359
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	161
Ulaştırma ve Depolama	114
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	88
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	71
Eğitim	55
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	46
Diğer Hizmet Faaliyetleri	23
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	17
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	13
Bilgi ve İletişim	9
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	7
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	7
Gayrimenkul Faaliyetleri	5
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	4
ADANA	**1.876**

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Adana ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 25'i İmalat sektöründe yer almaktadır. Ardından sırasıyla yüzde 22,8 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve yüzde 19,1 ile İnşaat sektörü yer almaktadır. Bu üç sektörün toplam

içerisindeki ağırlığı yüzde 66,9 olarak karşımıza çıkmaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde Beden İşçisi (Genel) mesleğinin Adana ilindeki ağırlığı ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle bu üç sektörün Beden İşçisi (Genel) mesleğindeki açık işleri ve işe yerleştirmeleri göz önüne alındığında bu sektörlerin Adana işgücü piyasasına yön veren sektörler olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 30,7'dir. Bu durumda Adana ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının biraz altında bulunmaktadır.

En az işyeri ise Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Bilgi ve İletişim sektörlerinde bulunmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Adana ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olduğunu dikkate almak gerekir; örneğin istihdamı 20'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

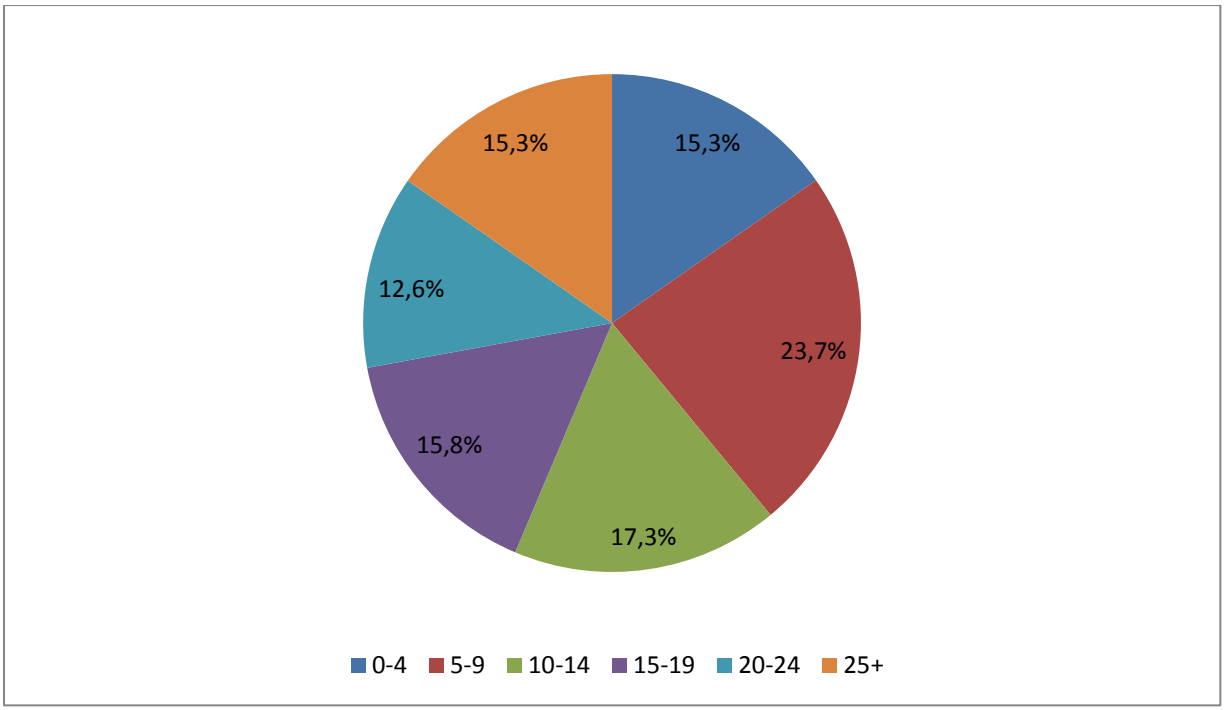

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Adana ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23,7'si 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 17,3'tür. 15-19 yaş arasındaki işyerleri oranı yüzde 15,8'dir. Adana da işyerlerinin yaş dağılımı

na bakıldığında her dört işyerinden birinin 5-9 yaş aralığında olduğu diğer yaş aralıklarındaki işyerinin dağılımının birbirlerine yakın olduğu dikkat çekmektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

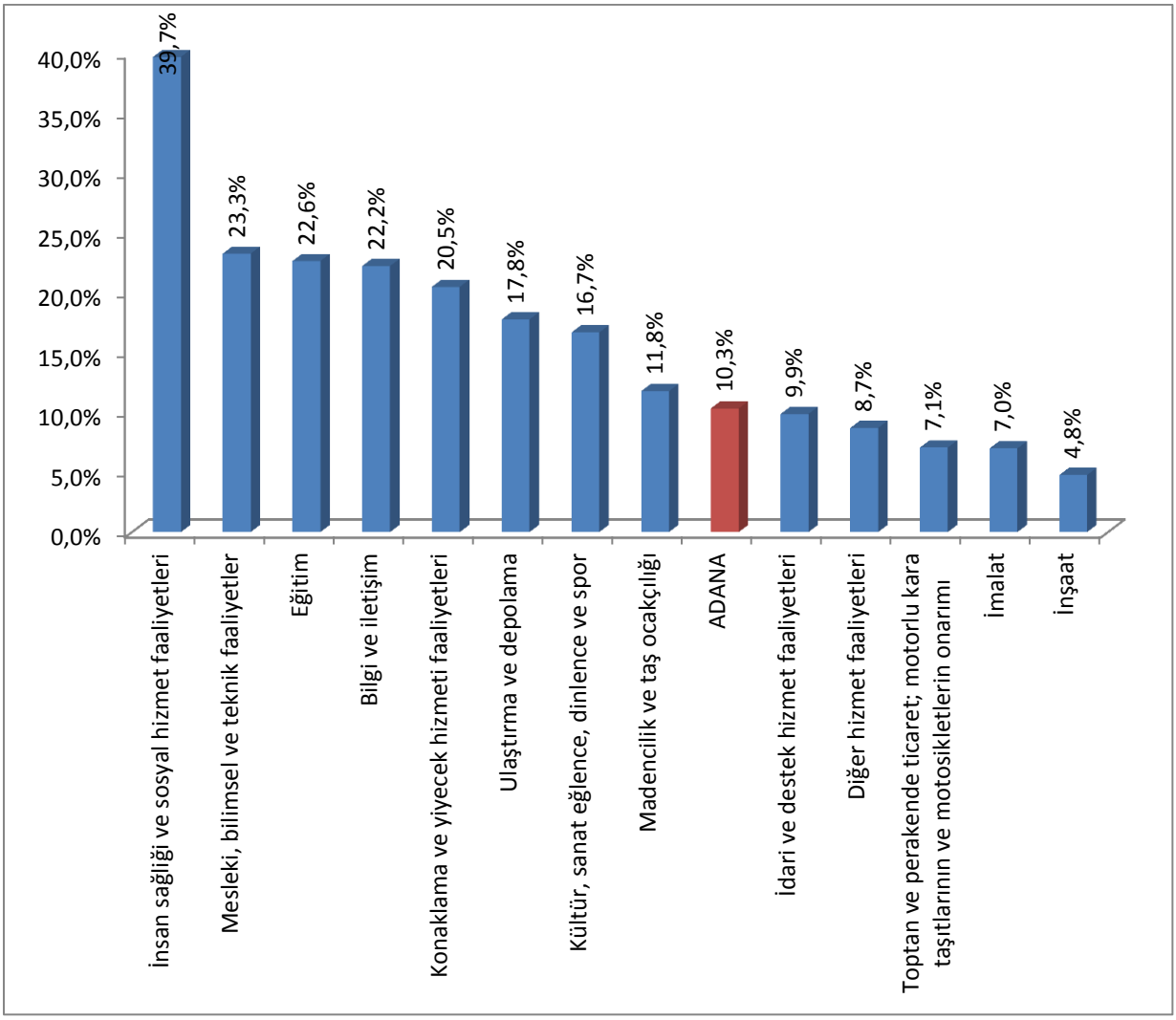

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetlerindeki işyerlerinin yüzde 39,7'sinin part-time çalışanı vardır. Adana ili genelinde ise işyerlerinin yüzde 10,3'ünde part-time çalışma yapılmaktadır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 38,2 ile birinci sırada yer almıştır. Adana ilinde yüzde 23,3 ile ikinci sırada Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ve yüzde 22,6 ile üçüncü sırada Eğitim sektörü bulunmaktadır. En az oranda part-time çalışanı olan işyerleri ise yüzde 4,8 ile İnşaat, yüzde 7 ile İmalat ve yüzde 7,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörlerindedir. İşyerlerinin Sektörlere göre dağılımda en fazla işyeri olan İnşaat, İmalat ve Toptan ve perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarını ve Motosikletlerinin onarımı sektörlerin en az part-time çalışma yapan işyerleri olması Adana ilinde ortalamanın düşük olmasının nedenidir. Finans ve Sigorta

faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri ve Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde ise part-time çalışma yapılmamaktadır.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu

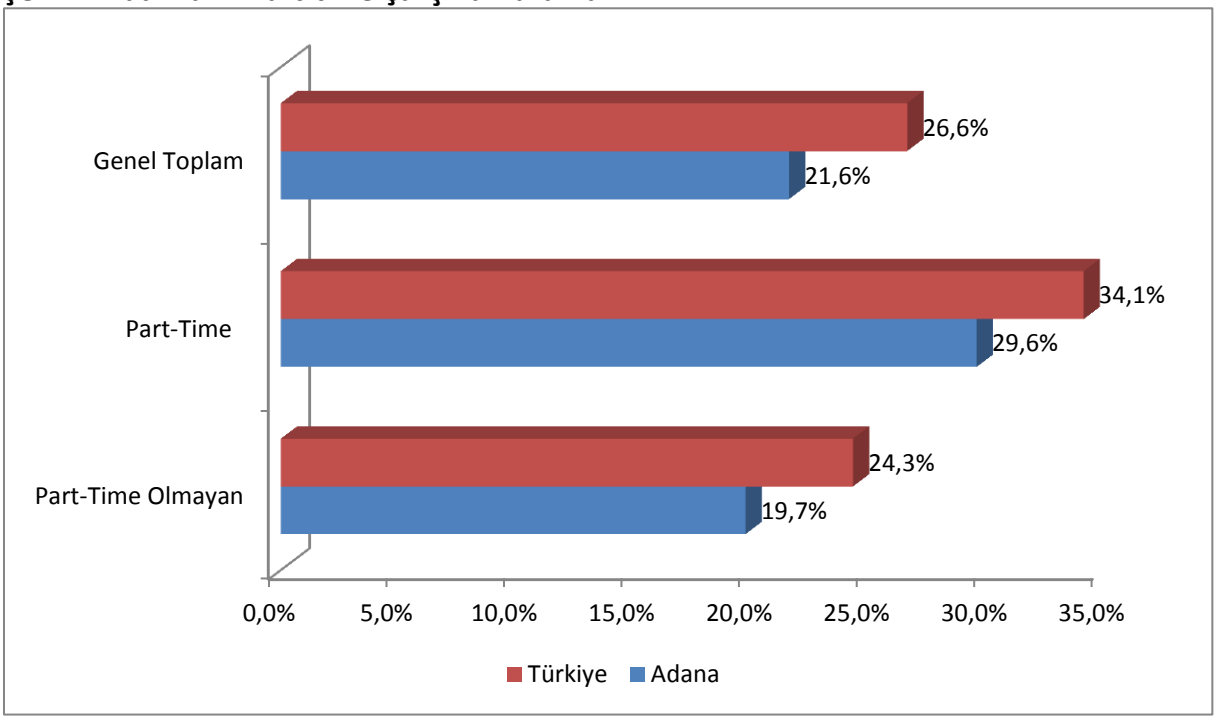

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Adana ilinde bu oran yüzde 21,6 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Adana ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 29,6 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 19,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Adana ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilediği gözlenmektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

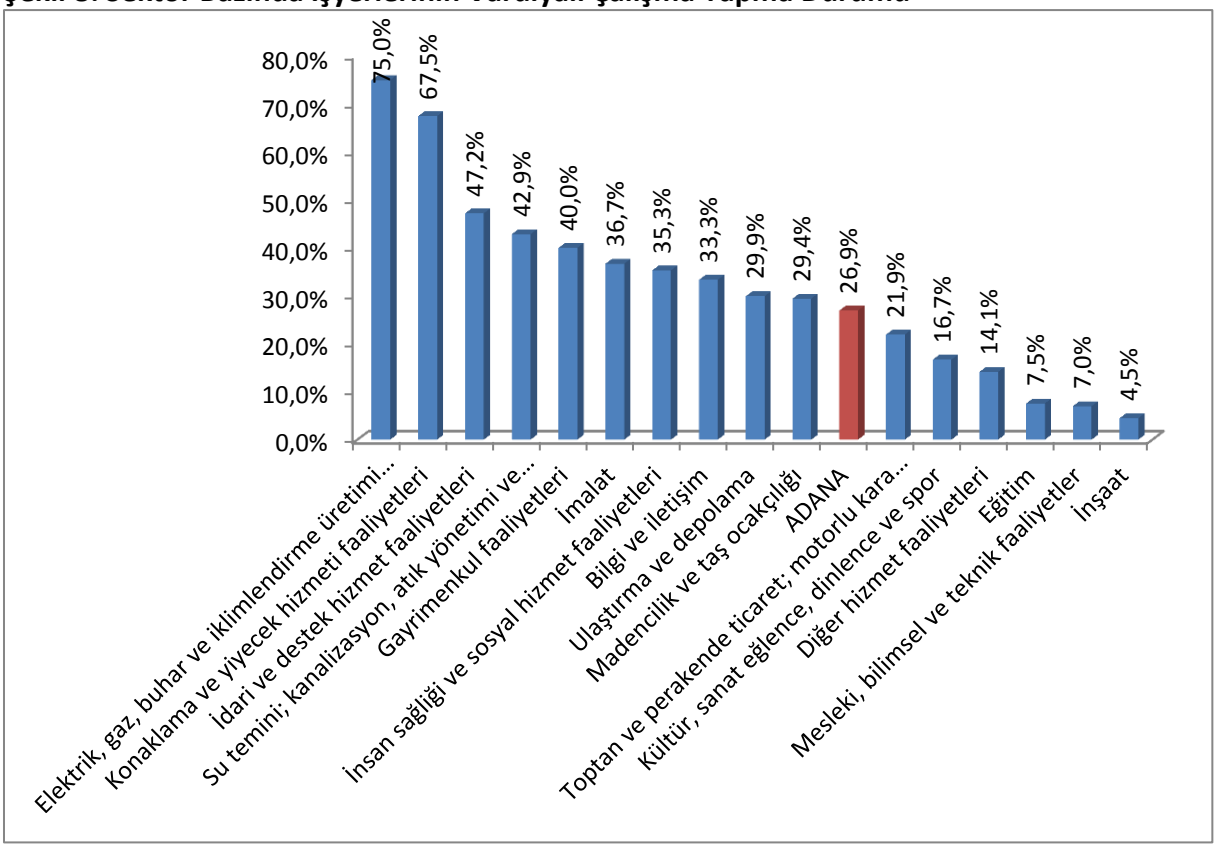

Kaynak: İPA 2016

Part-time çalışma yapılmayan Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörünün vardiyalı çalışmada ise yüzde 75 ile ilk sırada olduğu görülmektedir. Yalnız Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı Sektöründe işyeri sayısının az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. İkinci sırada yüzde 67,5 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri ve üçüncü sırada ise yüzde 47,2 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri yer almaktadır. Adana ili genelinde işyerlerinin yüzde 26,9'unda vardiyalı çalışma mevcut olup yüzde 51,5 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır. Bunun nedeni Adana'da işyeri sayısı fazla olan İnşaat, Eğitim ve Mesleki ve Bilimsel ve Teknik faaliyetler sektörlerinde vardiyalı çalışmanın az tercih edilmesidir. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir. Eğitim sektöründe ise vardiyalı çalışma oranının düşük olması işin niteliği açısından beklenen bir sonuçtur. Finans ve Sigorta sektöründe ise hiç vardiyalı çalışma yapılmamaktadır.

Adana ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının altında olan sektörler; İnşaat, Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Eğitim, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve

Spor ve Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

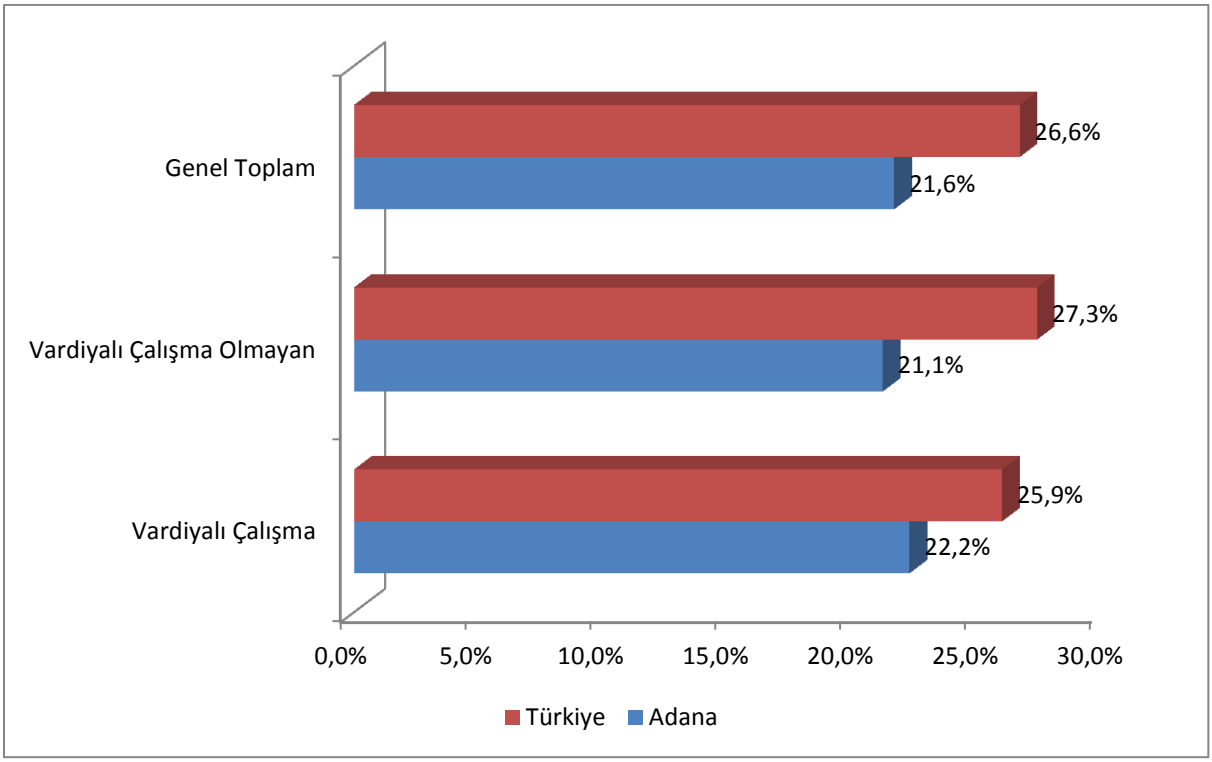

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklenen bir durumken Adana'da işyerlerinde kadın istihdamının Türkiye genelinden az olması Vardiyalı çalışması az olan bazı sektörlerin işgücünde ağırlığı olan sektörlerden olması nedeniyle vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadın istihdamı olumsuz etkilenmemiştir.

Şekil 9 dikkatlice incelendiğinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin çalışanlarının yüzde 22,2 kadın iken vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinin çalışanlarının yüzde 21,1 kadınlardan oluşmaktadır; Adana genelinde çalışanların yüzde 21,6 kadın olduğu dikkate alındığında vardiyalı çalışmanın Adana da kadın istihdamına olumsuz bir etkisinin olmadığı hatta vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadın istihdamının daha fazla olduğu görülmektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan bir farkla fazladır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

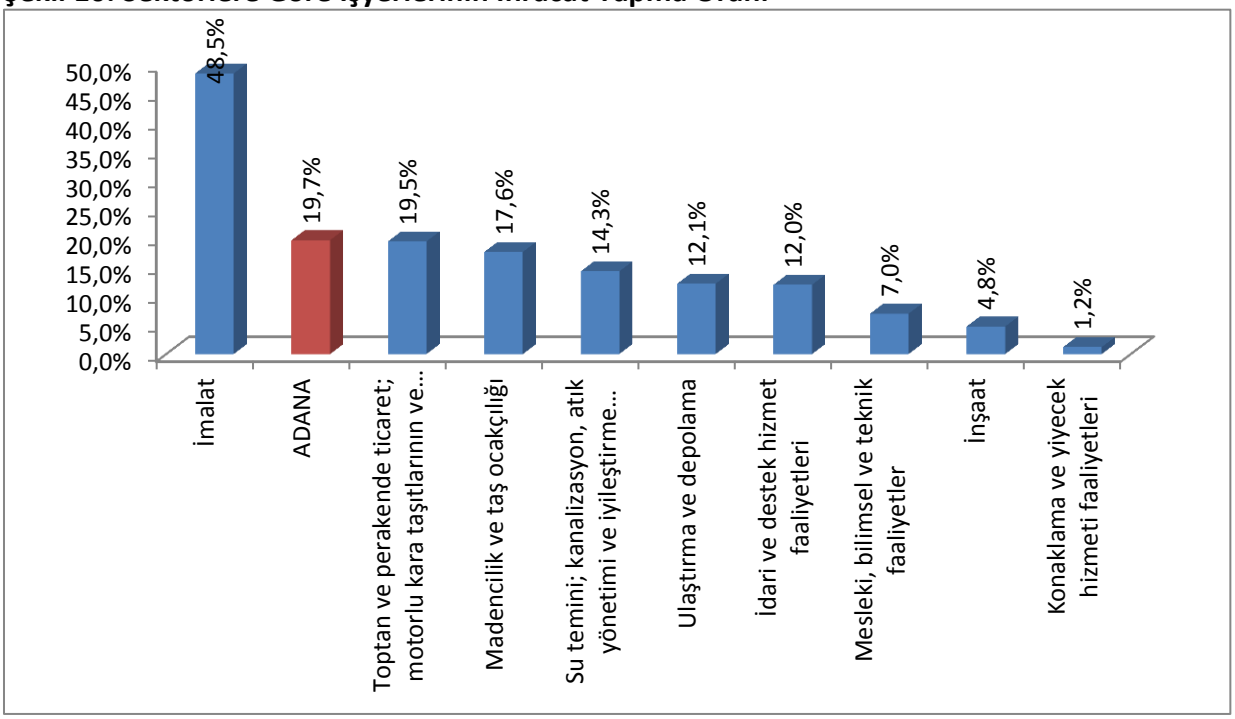

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde 17 sektörden 9 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 48,5'ü ihracat yapmaktadır. Adana genelinde işyerlerinin yüzde 19,7 ihracat yapmakta; Adana'da ortalamanın üzerinde ihracat yapan tek sektörün İmalat olduğu dikkat çekmektedir. İkinci ise sırada ise yüzde 19,5 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, üçüncü yüzde sırada 17,6 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü gelmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 55 ile İmalat ve yüzde 30,1 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Adana ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Adana ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet

içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

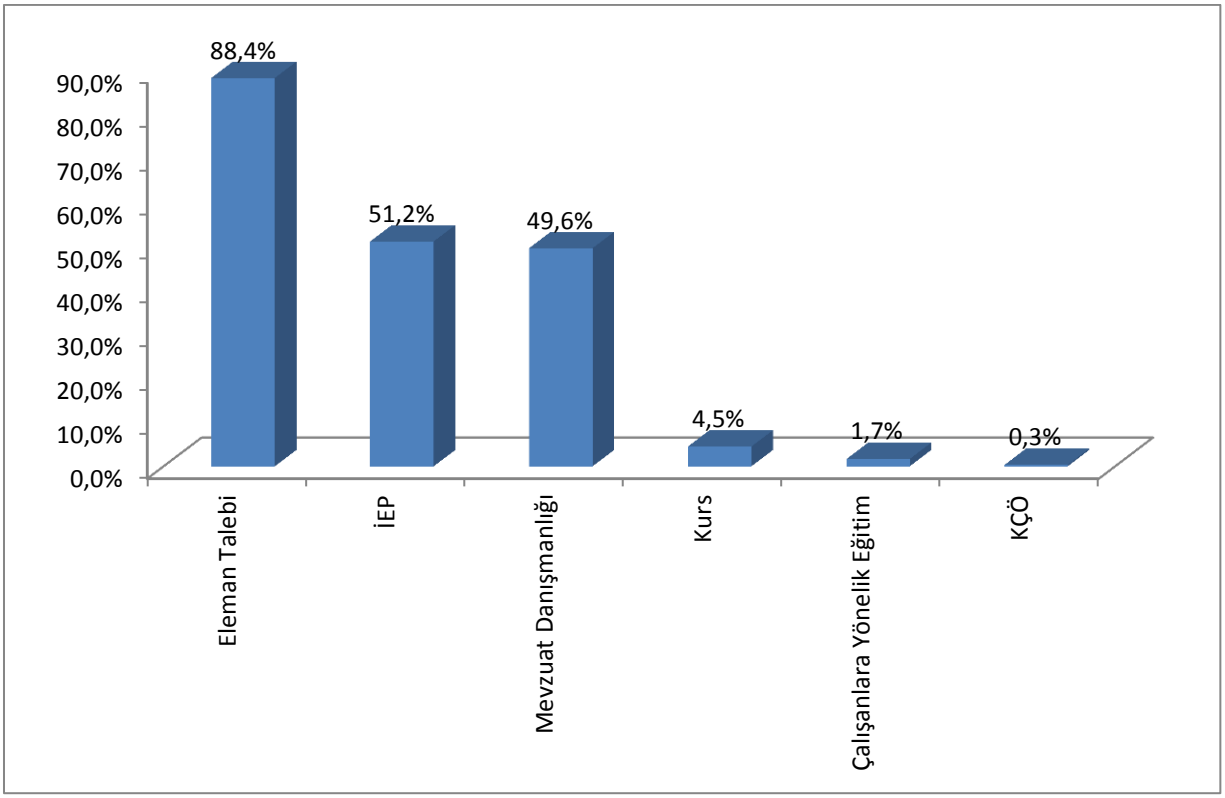

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 69,1'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Adana ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan eleman talebi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 88,4'ü İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuşlarken yüzde 51,2'si İEP ve yüzde 49,6'sı mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Adana ilinde artmış ve en fazla faydalanılan hizmetlerden olmuştur.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

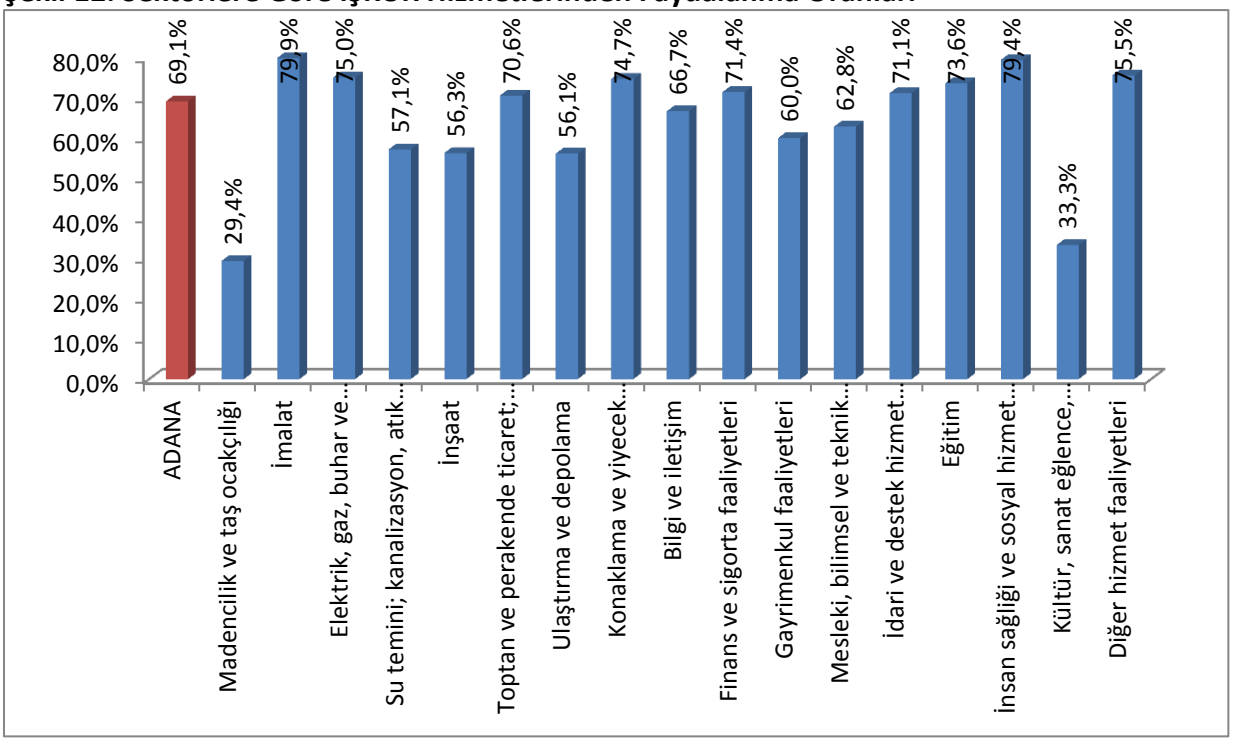

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Adana ilinde sırasıyla yüzde 79,9 ile İmalat, yüzde 79,4 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetler ve yüzde 75,5 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri il üç sırayı oluşturmaktadır. En az oranda faydalanan sektörler ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Kültür Sanat Eğlence Dinlence ve Spor sektörlerindeki işyerleri olmuştur. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%
İmalat	4,6%	90,7%	53,8%	0,8%	9,3%	51,6%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	100,0%	25,0%	0,0%	0,0%	25,0%
İnşaat	0,5%	82,5%	34,9%	0,0%	1,1%	50,3%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	0,7%	91,0%	50,0%	0,3%	3,8%	51,0%
Ulaştırma ve Depolama	0,0%	88,3%	46,7%	0,0%	1,7%	43,3%

Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	88,7%	51,6%	0,0%	0,0%	50,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%	50,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	100,0%	80,0%	0,0%	0,0%	60,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%	66,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	81,5%	59,3%	0,0%	3,7%	51,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	80,2%	65,3%	0,0%	2,0%	46,5%
Eğitim	2,6%	92,3%	51,3%	0,0%	0,0%	43,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	90,7%	70,4%	0,0%	5,6%	40,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	75,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	56,8%	0,0%	12,9%	37,4%
ADANA	1,7%	88,4%	51,2%	0,3%	4,5%	49,6%

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde sektörlerin en fazla faydalandıkları hizmetin Eleman Talebi olduğu açık bir şekilde görülmektedir; hatta Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde işyerlerinin tamamı Eleman Talebi Hizmetlerinden faydalandığını belirtmiştir. Mevzuat Danışmanlığı hizmetlerinden Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerindeki işyerlerinin tamamı faydalanmaktadır. Sektörlerin en az faydalandığı hizmetlerin Çalışanlara Yönelik Eğitim, KÇO ve Kurs hizmetleri olduğu görülmektedir; ancak KÇO'nun işverenlerin faydalanabileceği özel bir durum olmasından dolayı az faydalanan bir hizmet olması doğaldır. İşbaşı Eğitim programının işverenler tarafında tercih edilmesi uygulamasını daha kolay olması sonucunda işverenlerin kurs hizmetlerinden faydalanma oranlarını düşürmüştür.

Çalışanlara Yönelik Eğitimden ve KÇO'da İmalat, İEP'ten Finans ve Sigorta ve Kurslardan Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleri en fazla faydalanmıştır. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı ve İmalat sektörleri İŞKUR'un bütün hizmetlerinden belli bir oranda faydalandığı görülmektedir.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Adana ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

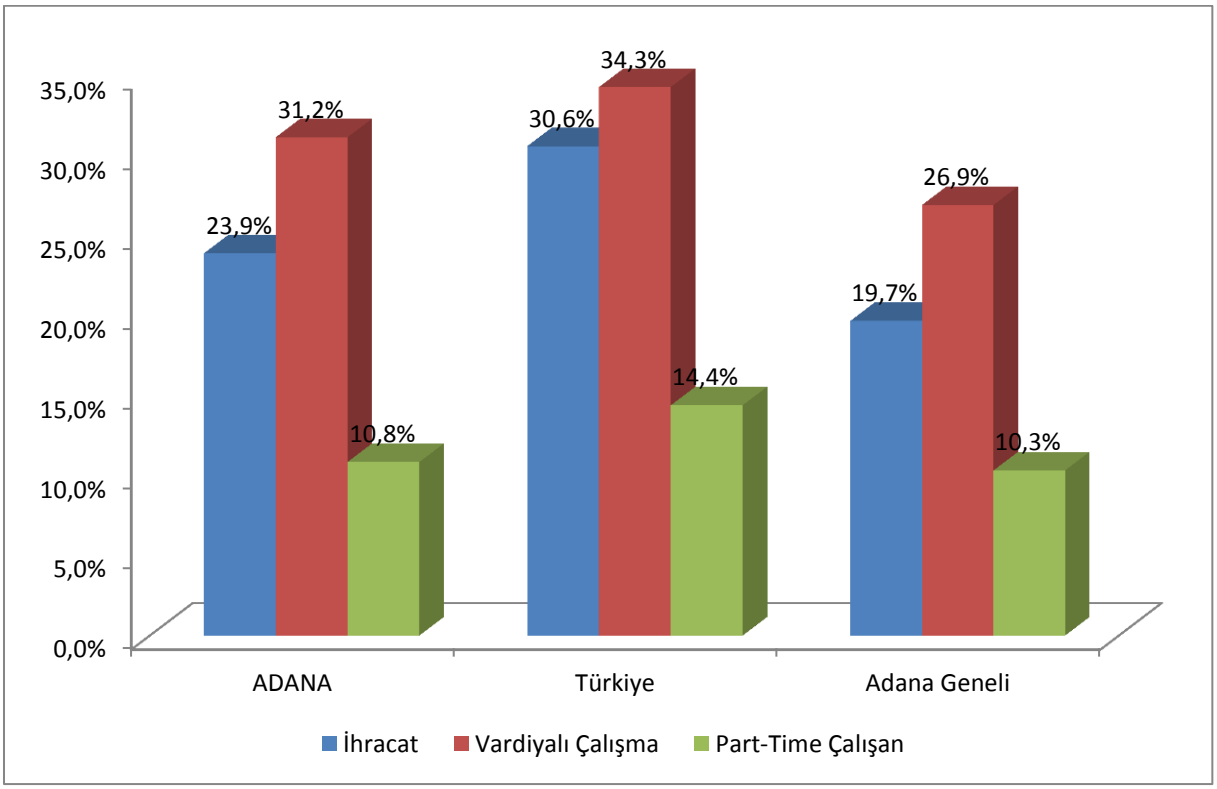

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma, yüzde 30,6'sı İhracat ve yüzde 14,4'ü Part-time çalışma yapmaktadır. Adana ilinde ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 31,2'si vardiyalı çalışma, yüzde 23,9'u İhracat ve yüzde 10,8 Part-time çalışma yapmaktadır. Adana ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin Vardiyalı çalışma, İhracat, Part-Time durumları Türkiye ortalamasından düşüktür.

Adana ilinde Part-time, Vardiyalı Çalışma ve İhracat yapan işyerlerinin yapmayan işyerlerine oranla İŞKUR Hizmetlerinden daha fazla faydalandığı açıktır.

Adana ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Ancak Part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

Adana ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Adana ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 90 bin 251 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 70 bin 772 çalışan erkeklerden, 19 bin 480 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	440	54	494
İmalat	25.387	5.132	30.520
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	673	87	760
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	238	26	264
İnşaat	10.398	1.095	11.493
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	14.167	3.751	17.918
Ulaştırma ve Depolama	4.423	551	4.973
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2.083	765	2849
Bilgi ve İletişim	124	46	170
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	88	91	179
Gayrimenkul Faaliyetleri	201	25	226
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	715	252	967
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	7.214	2.446	9.660
Eğitim	1.601	2.074	3.676
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.784	2.645	4.429
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	406	96	503
Diğer hizmet faaliyetleri	829	342	1.171
ADANA	**70.772**	**19.480**	**9.0251**

Kaynak: İPA 2016

Adana'da çalışanların yüzde 21,6'sı kadınlardan ve yüzde 78,4'ü Erkeklerden oluşmaktadır; Sektörlere göre dağılımda ise; Adana ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Adana ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 35,8 oranında, kadınlarda ise yüzde 26,3 oranında İmalat sektöründe istihdam edilirken çalışanların yüzde 33,8 bu sektörde istihdam edilmektedir. Adana da işgücü piyasasında ağırlığı olan Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe çalışanların yüzde 19,9 ve İnşaat sektöründe ise yüzde 12,7 istidam edilmektedir. Çalışanların yüzde 66,4'ü bu üç sektörde istihdam edilmektedir.

Kadın istihdamının oransal olarak en fazla olan sektör yüzde 59,7 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, en az olan sektör yüzde 9,5 ile İnşaat sektöründedir.

Erkek İstihdamının oransal olarak en fazla olan sektör yüzde 90,5 ile İnşaat, en az olan sektör ise yüzde 40,3 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür.

Tablo 10 incelendiğinde Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Eğitim ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

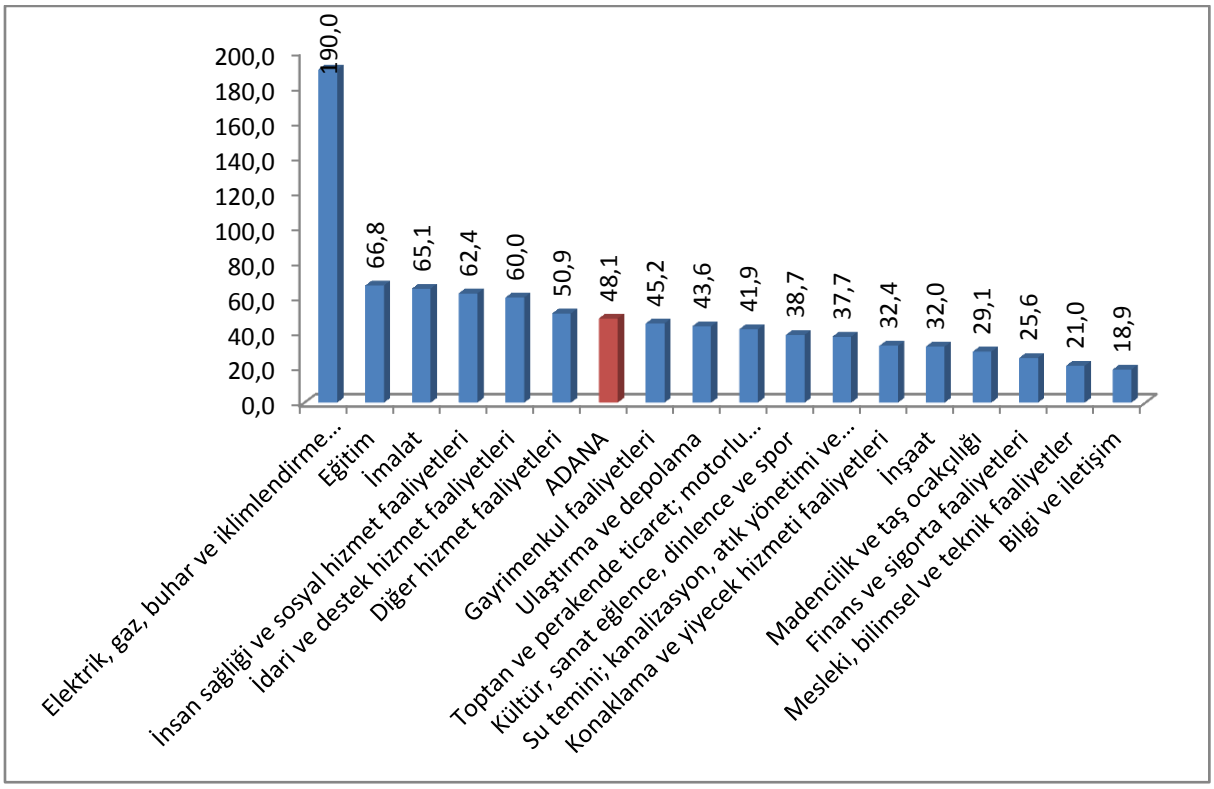

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Adana ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında bir işyerinde ortalama olarak 48,1 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 190 kişi; ikinci sırada bulunan Eğitim sektöründe 66,8 kişi ve üçüncü sırada bulunan İmalat sektöründe 65,1 kişi ardından sırasıyla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe 62,4 kişi, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri 60 kişi ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe 50,9 kişi istihdam edilmektedir. Bu sektörler il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Adana ilinde Elektrik, Gaz,

Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe işyeri sayısı çok az bir işyerinde çalışan sayısı fazla olması ortalamada ilk sırada olmasının nedenidir. İmalat sektörünün Adana ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İmalat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün üçüncü sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3.753	3.108	6.861
Hizmet Ve Satış Elemanları	8.328	3.162	11.491
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	11.366	3.083	14.450
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	363	57	420
Profesyonel Meslek Mensupları	5.150	4.421	9.571
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	16.126	1.787	17.914
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5.474	1.379	6.853
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	18.088	2.017	20.105
Yöneticiler	2.123	466	2.588
ADANA	**70.772**	**19.480**	**90.251**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar yüzde 22,3 ile ilk sırada yer alırken ardından Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar 19,8 ile ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler yüzde 16,0 ile en fazla çalışanı olan meslek gruplarıdır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu meslek grubu Profesyonel Meslek Mensuplarıdır. Bu meslek grubunda çalışanların yüzde 46,2'si kadındır.

Erkek İstihdamının en fazla olduğu meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar iken oransal olarak yüzde 90 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarındadır.

Meslek gruplarının tamamında erkek çalışan sayısı kadın çalışan sayısında fazladır; ayrıca cinsiyet farklılaşmasının en belirgin görüldüğü meslek grupları ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarındadır.

Adana ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle Ormancılık ya da Tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir. Çalışan sayısının en az olduğu

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri meslek grubunda çalışanların yüzde 13,6'sı kadın, yüzde 86,4'ü erkelerden oluşmaktadır.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	9.137	3.693	12.830
05.Eyl	13.820	4.034	17.855
Eki.14	10.999	2.897	13.896
15-19	11.546	2.932	14.478
20-24	10.911	2.332	13.243
25+	14.358	3.592	17.950
ADANA	**70.772**	**19.480**	**90.251**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Adana ilinde en fazla çalışanı olan yaş grubu 25+ olmasına rağmen işyerlerinin yaşı ile çalışan sayısı arasında herhangi bir ilişki gözükmemekle birlikte çalışan sayısı bütün yaş gruplarına dengeli bir şekilde dağılmıştır.

0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 28,8'i, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 22,6'sı; 10-14 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların 20,8'i; 15-19 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 20,3'ü; 20-24 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 17,6'sı ve 25 yaş üstü işyerlerinde yüzde 20'si kadınlardan oluşmaktadır.

0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 71,2'si, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 77,4'ü; 10-14 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların 79,2'si; 15-19 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 79,7'si; 20-24 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların yüzde 82,4'ü ve 25 yaş üstü işyerlerinde yüzde 80'i, Erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 13'de ise Adana ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk üç mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Erkeklerin ve kadınların en fazla çalıştıkları ilk on mesleğe baktığımızda meslekler bazında toplumda kırılamayan cinsiyet farklılaşmasının olduğunu görmekteyiz.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru(Genel)	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Sekreter	Şoför-Yük Taşıma
Güvenlik Görevlisi	Muhasebeci	Satış Danışmanı
Dokuma Makinesi Operatörü / Dokumacı	Satış Danışmanı	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı	Hemşire	Büro Memuru(Genel)
Şoför(Yolcu Taşıma)	Ö Muhasebeci	Dokuma Makinesi Operatörü / Dokumacı
Otomotiv Montaj İşçisi	İplik Eğirme Operatörü(Ring/Vater/Vargel)	İplik Eğirme Operatörü(Ring/Vater/Vargel)
İplik Eğirme Operatörü(Ring/Vater/Vargel)	Kasiyer	Şoför(Yolcu Taşıma)
Beden İşçisi(İnşaat)	Hemşire(Koruyucu Sağlık Hizmetleri)	Otomotiv Montaj İşçisi

Kaynak: İPA 2016

Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi ve Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı erkelerin en fazla çalıştığı ilk beş meslek iken; Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Sekreter, Muhasebeci ve Satış Danışmanı ise kadınların en fazla çalıştığı ilk beş meslektir. Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı ve İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) hem erkeklerde hem kadınlarda en fazla çalışılan ilk on meslekte ortak olan mesleklerdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

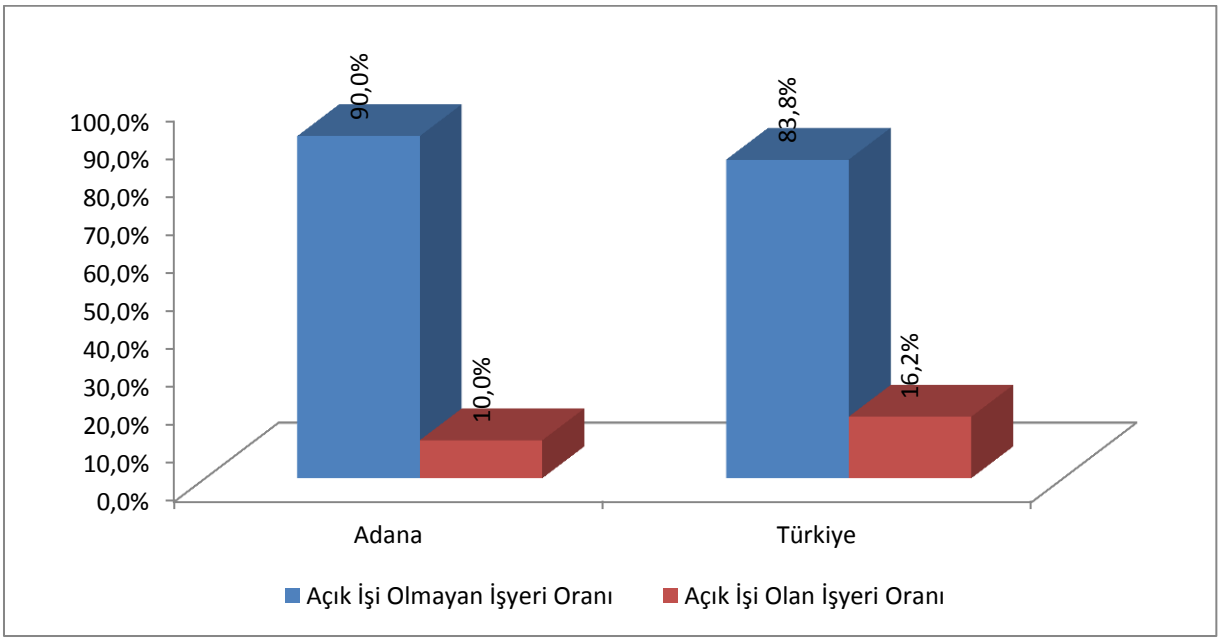

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 10'unda açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Adana ilinde 187 işyerinden 1.076 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3
İmalat	592
İnşaat	50
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	134
Ulaştırma ve Depolama	108
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	36
Bilgi ve İletişim	20
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5
Gayrimenkul Faaliyetleri	3
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	68
Eğitim	11
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	37
Diğer Hizmet Faaliyetleri	9
ADANA	**1.076**

Kaynak: İPA 2016

Adana ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 1076 kişilik açık işin %55,1'ine tekabül eden 592 kişilik kısmı İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. İmalat sektörünün ardından sırasıyla %12,5 açık iş ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, %10 ile Ulaştırma ve Depolama sektörleri gelmektedir. Alınan açık işlerin yüzde 77,5'i İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı ve Ulaştırma Depolama sektörlerinden alınmıştır. Başka bir ifadeyle Adana'da alınan her dört ilandan üçü bu üç sektörden alınmıştır.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan işyeri Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,6%	5,9%
İmalat	1,9%	16,4%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%
Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%
İnşaat	0,4%	4,8%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	0,7%	11,2%
Ulaştırma ve Depolama	2,1%	7,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1,2%	9,6%
Bilgi ve İletişim	10,5%	44,4%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2,7%	14,3%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1,3%	20,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	0,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,7%	4,9%
Eğitim	0,3%	5,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,8%	11,8%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,8%	9,8%
ADANA	1,2%	10,0%

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Adana ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Adana ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1,2 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 10,5 ile Bilgi ve İletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında da Bilgi ve İletişim sektörünün %44,4 ile ilk sırada olduğu görülmektedir. Ardından sırasıyla %16 imalat ve %14,3 Finans ve Sigorta Faaliyetleri gelmektedir. Bilgi ve İletişim Sektörünün Adana özelinde işyeri sayısının az olması nedeniyle açık iş oranının ve açık iş verme oranının yüksek değerlerde olmasına neden olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde hiç açık iş alınmamıştır.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

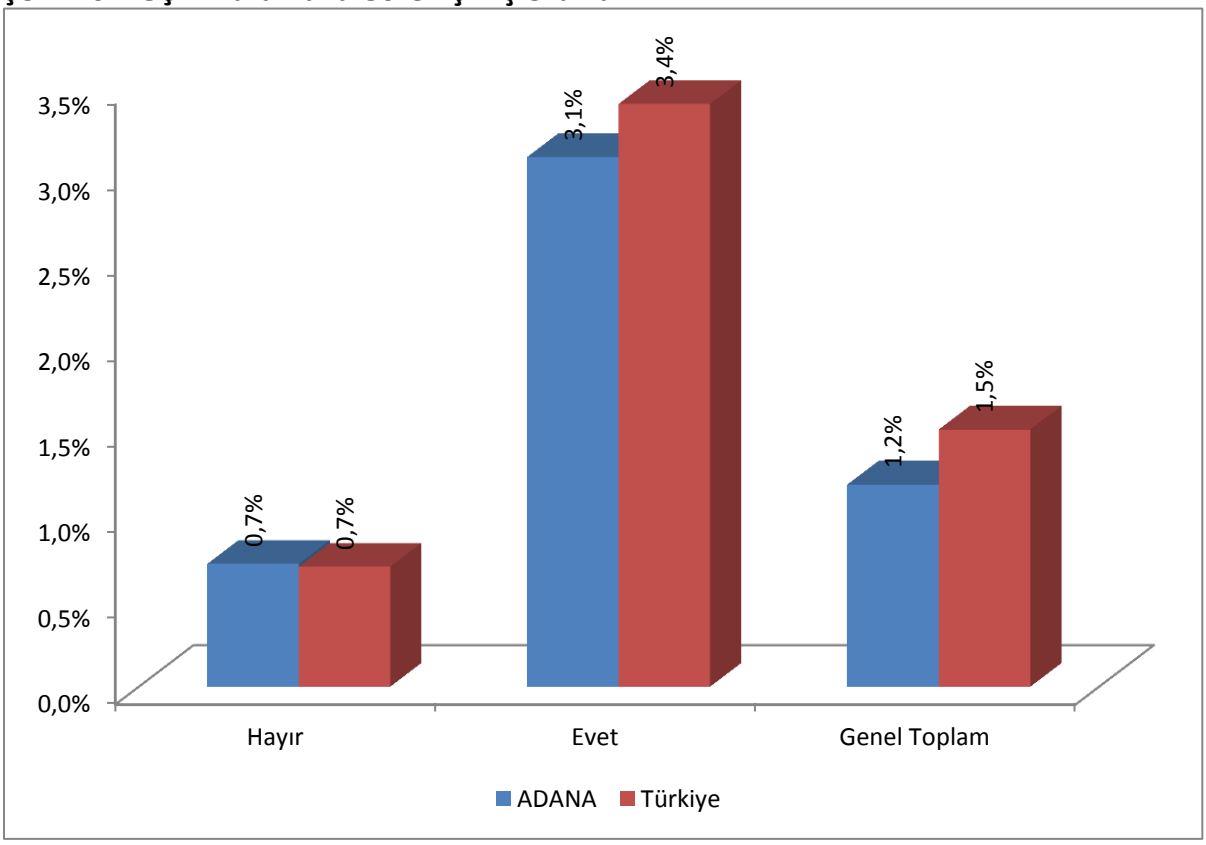

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde işverenlerin ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,7 olarak gerçekleşmiştir. TGÇM durumuna göre açık işlerde Adana Türkiye geneli ile paralellik göstermektedir. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part-time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

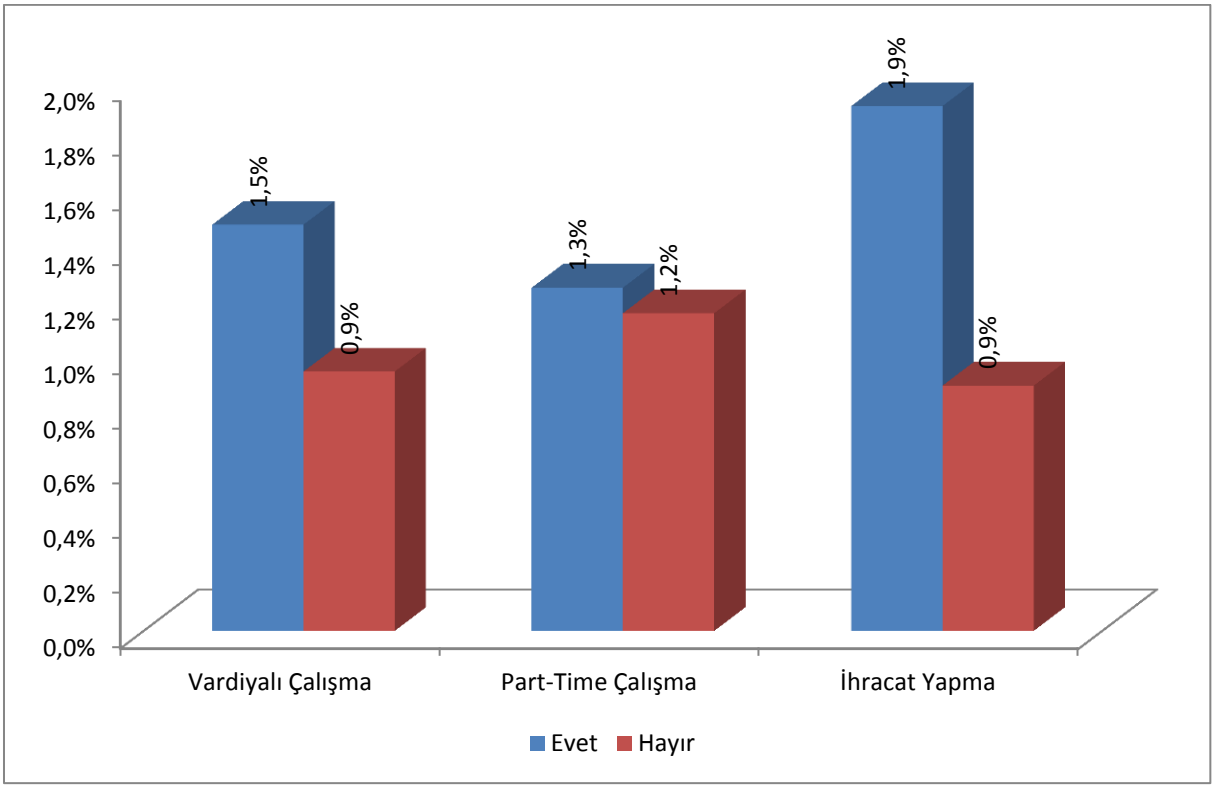

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,5, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,9 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 1,3, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,2'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,9 yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,9 olarak tespit edilmiştir. Adana ilinde ihracat yapan firmaların açık iş oranlarının yapmayanlara oranla daha yüksek olduğu dikkat çekmekte ve Adana genelindeki %1,2 olan açık iş oranından ciddi bir oranda daha yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

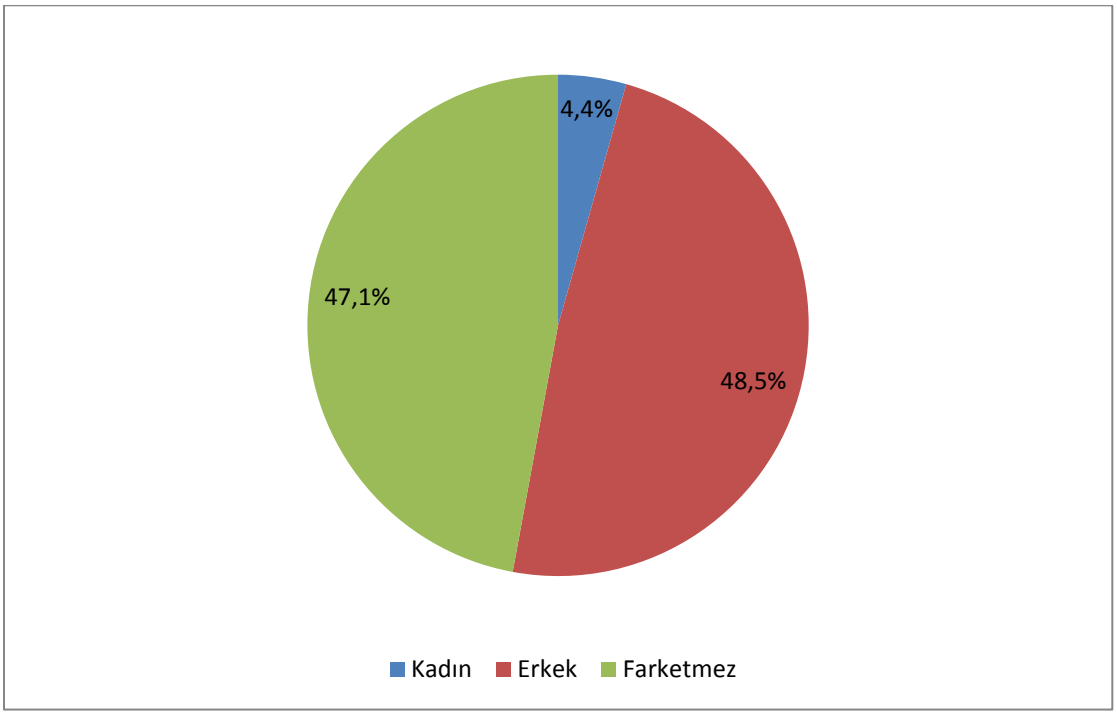

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Adana ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 48,5'inde işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 4,4 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 47,1 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

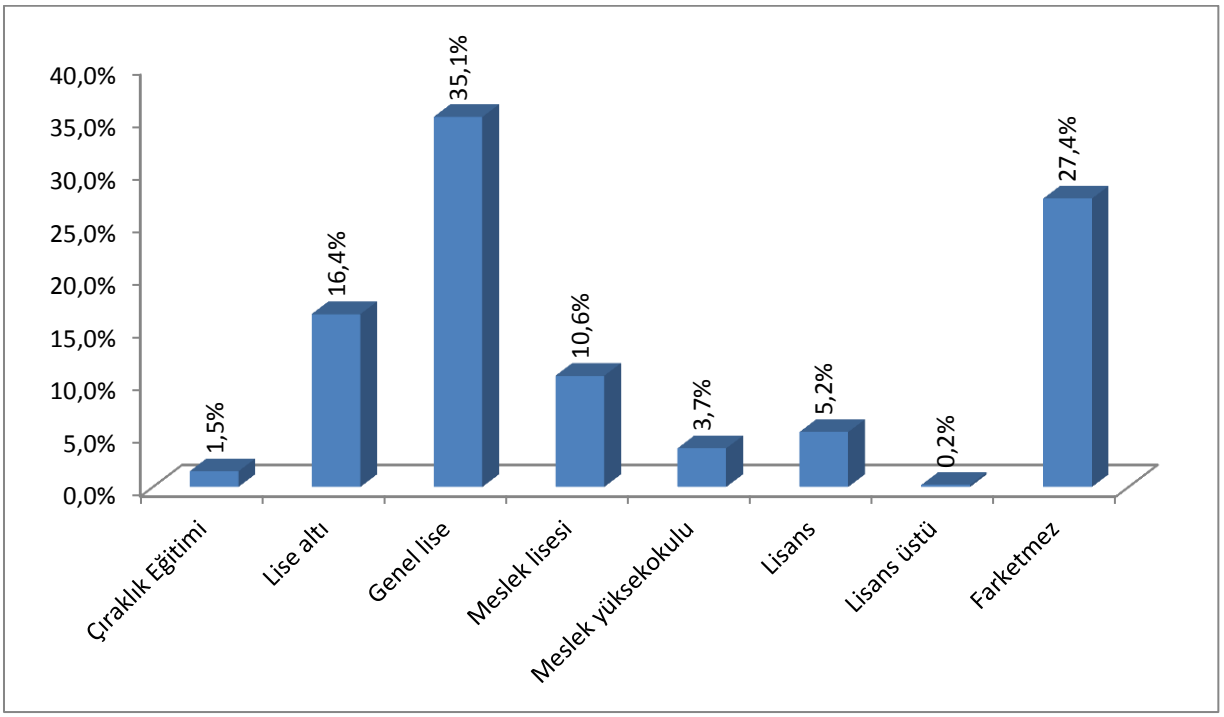

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Adana ilindeki açık işlerin yüzde 35,1'inde işverenler asgari genel lise mezunu işgücü talep etmiştir. İkinci sırada bulunan eğitim düzeyi seçeneği ise Fark Etmez olarak görülmektedir. Üçüncü sırada ise Lise Altı eğitim seviyesi gelmektedir. Meslek Liselerindeki %10,6 açık iş talebini de göz önünde bulundurduğumuzda, açık işlerin %62,1'inin lise ve lise altı eğitim düzeyinde talep edildiği görülmekte, bu da Adana'da açık işlerin yoğunluğunun Beden İşçisi (Genel) olması verisiyle uyuşmaktadır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

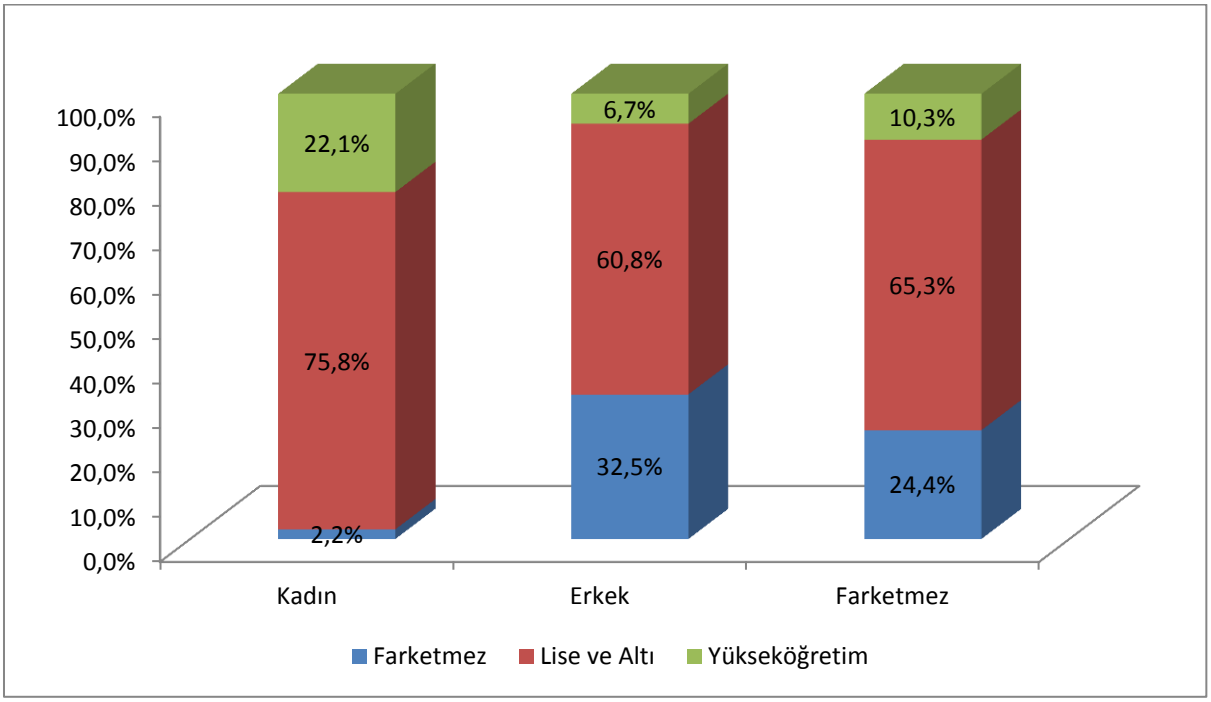

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20 dikkatlice incelendiğinde Lise ve Altı eğitim seviyesinin ağırlıklı olarak talep edildiği görülmektedir.

Erkek işgücü talebinde yüzde 60,8'i Lise ve Altı, yüzde 32,5'i Fark Etmez ve yüzde 6,7'si yükseköğretim eğitim düzeyinde talep edilmiştir. Erkek işgücü talebinde Lise ve Altı eğitim düzeyi talebinin kadınlardaki Lise ve Altı talebinden daha az olduğu fakat bununla birlikte Fark Etmez eğitim talebinin arttığı gözlenmektedir.

Kadın işgücü talebinde yüzde 75,8'i Lise ve Altı, yüzde 22,1'i Yükseköğretim ve yüzde 2,2'si eğitim durumu Fark Etmez olarak talep edilmiştir. Bu veride işverenlerin kadın işgücü talebinde eğitim seviyesi konusunda daha net oldukları ve Fark Etmez eğitim seçeneğinin çok düşük bir oranda olduğu ve ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü talebinin erkek işgücü talebinden daha yüksek oranda olduğu görülmektedir.

Cinsiyeti Fark Etmez olan işgücü taleplerinde yüzde 65,3'ü Lise ve Altı, yüzde 24,4 Fark Etmez ve yüzde 10,3 Yükseköğretim eğitim düzeyi talep edilmiştir.

Açık işlerdeki eğitim durumu tercihleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde

bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Adana ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Lise ve Altı	Yükseköğretim	Fark Etmez
Madencilik ve Taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	100,0%
İmalat	64,7%	5,0%	30,3%
İnşaat	19,1%	17,0%	63,8%
Toptan ve Perakende Ticaret;	78,3%	12,4%	9,3%
Ulaştırma ve Depolama	38,6%	9,9%	51,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	85,3%	0,0%	14,7%
Bilgi ve İletişim	75,0%	15,0%	10,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	18,2%	81,8%	0,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	45,7%	54,3%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
ADANA	63,6%	9,1%	27,4%

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için eğitim durumu Fark Etmez tercihi olarak talep verilen iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Mesleki, Finans ve Sigorta Faaliyetlerdir. Bu iki sektörde açık işlerin tamamının eğitim seçeneğinin Fark Etmez çıkması bu sektörlerdeki açık iş sayısının az olmasından kaynaklanmıştır. Gayrimenkul Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmetler Faaliyetleri ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde ise açık işlerin tamamında Lise ve Altı Eğitim seviyesi talep edilmiştir. Eğitim sektöründe açık işlerin %18,2'i Lise ve Altı ve %81,8'i Yükseköğretim eğitim seviyesinde talep edilmesi Eğitim sektöründe işin niteliği açısından beklenen bir sonuçtur.

Adana genelinde talep edilen eğitim düzeyi ile İmalat sektöründe talep edilen eğitim düzeyi paralellik göstermektedir. Adana ilinde İmalat sektörünün ağırlığını düşündüğümüzde İmalat sektöründeki tercihlerin Adana genelini etkilediğini görmekteyiz.

Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde Yükseköğretim düzeyinde hiç açık iş alınmamıştır. Bu sonuç adı geçen bu sektörlerde

yüksek eğitim düzeyinde çalışan sayısının az olduğu anlamına gelmemektedir. Sadece açık iş anlamında ve araştırma yapılan referans döneminde bu sonuç ortaya çıkmıştır.

Adana ilinde ağırlığı olan bir diğer sektör Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki açık işlerin yüzde 78,3'ü Lise ve Altı, yüzde 12,4'ü Yükseköğretim ve yüzde 9,3'ü eğitim düzeyi seçeneği Fark Etmez olarak talep edilmiştir. İnşaat sektöründe açık işlerin ise yüzde 63,8'i eğitim düzeyi seçeneğini Fark Etmez olarak talep ettiği görülmektedir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

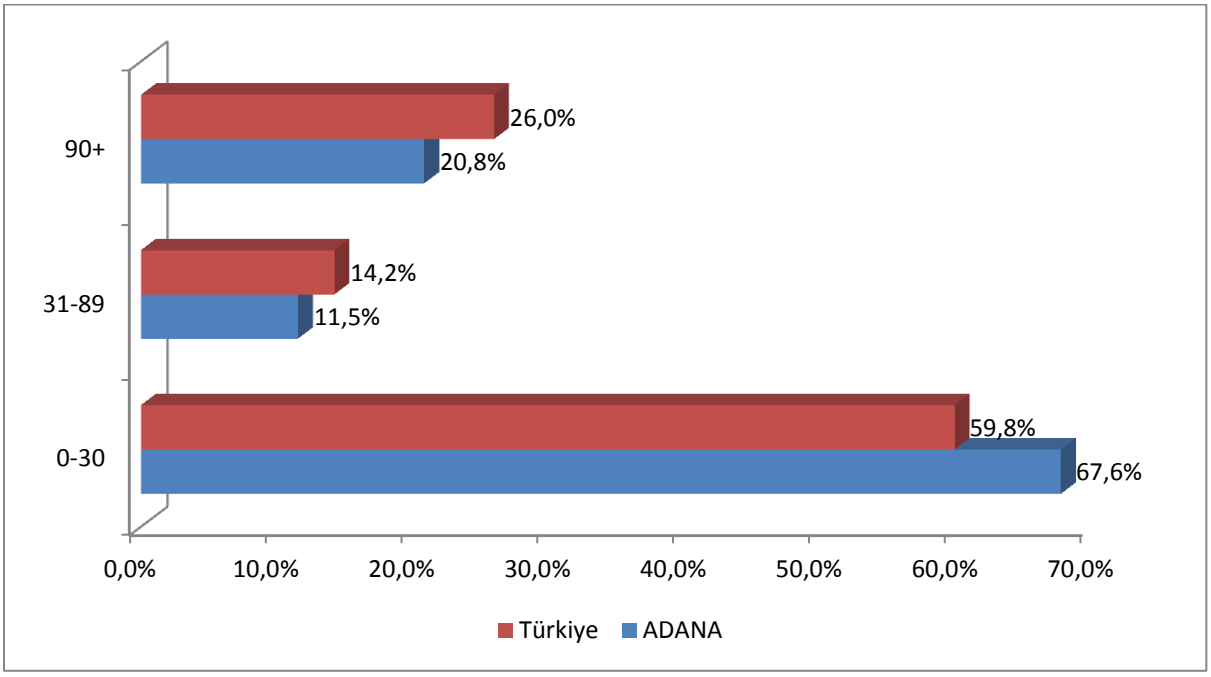

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Adana ilinde açık işlerin yüzde 67,6'sı 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha yüksek tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 11,5'tir. 90 ve daha fazla günde arana açık işlerin oranı yüzde 20,8 olup, bu oranlar da Türkiye geneline göre düşük gerçekleşmiştir. Bu veriler ışığında Adana ilinde 0-30 günlük arama süresi olan açık işlerin Türkiye geneline göre oranının daha fazla olması açık işlerin daha sürede karşılandığını gösterir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
0-30	88,9%	68,0%	65,3%	67,6%
31-89	4,4%	13,7%	10,0%	11,5%
90+	6,6%	18,3%	24,8%	20,8%
ADANA	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 88,9 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 68 olarak tespit edilmiştir. Bu veri doğrultusunda kadın işgücünün erkek işgücüne oranla daha kısa sürede karşılandığını söyleyebiliriz. Kadınlarda 31-89 gün arasında açık iş arama süresi yüzde 4,4 iken erkeklerde bu oran yüzde 13,7 oranında gerçekleşmiştir. 90+ arama süresi olan açık işlerde kadınlar oranı yüzde 6,6 iken erkelerde bu oran yüzde 18,3 tür.

Açık işlerin karşılanma süresine baktığımızda Kadın, Erkek ve Fark Etmez tercihlerinin üçünde de açık işlerin çoğunluğunun 0-30 süresi içinde karşılandığını görmekteyiz.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

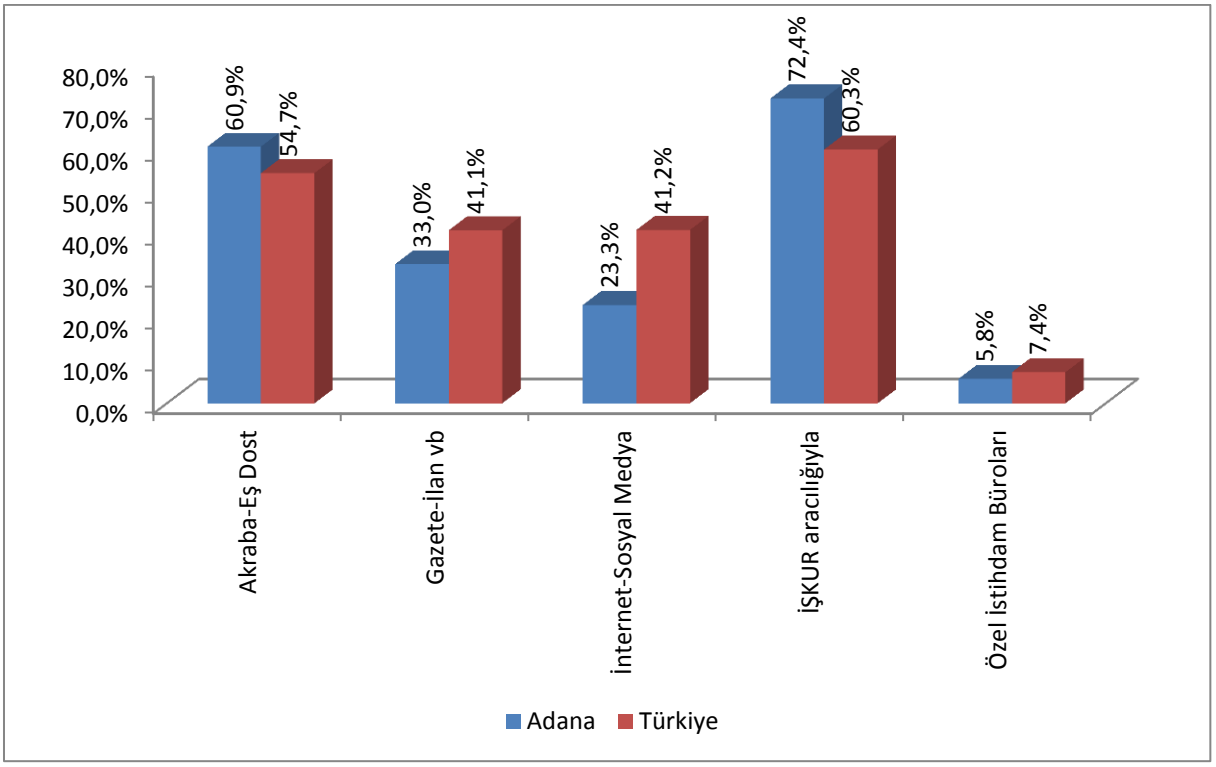

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi kurum kanalıyla işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Adana ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Adana ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 72,4'ü gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Adana'da İŞKUR'un açık işlerde arama kanalı olarak kullanılmasında Türkiye geneline göre daha aktif olduğunu görmekteyiz. Adana ilinde işverenler ikinci sırada Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 33 ile Gazete İlan vb. gelmektedir ardından yüzde 23 ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalı kullanılmaktadır. Özel istihdam bürolarının tercih edilme oranının sadece %5,8 olduğu ve bu alanda İŞKUR'un özel istihdam bürolarına nazaran çok daha etkin olduğu görülmektedir. Adana'da internet ve sosyal medyanın iş arama kanalı olarak Türkiye geneline nazaran daha az kullanıldığı dikkat çekmektedir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	100,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%
Lise altı	55,4%	36,1%	27,4%	84,5%	2,9%
Genel lise	53,4%	27,2%	20,6%	56,6%	7,5%
Meslek lisesi	67,8%	41,6%	23,4%	75,5%	4,9%
Meslek yüksekokulu	42,0%	44,6%	47,4%	47,2%	26,6%
Lisans	61,1%	27,6%	70,3%	64,7%	11,1%
Lisansüstü	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Fark Etmez	71,4%	36,9%	12,9%	91,1%	2,2%
ADANA	60,9%	33,0%	23,3%	72,4%	5,8%

Kaynak: İPA 2016

Çıraklık eğitim seviyesinde talep verilen açık işlerin tamamında Akraba-Eş Dost ve %33,3 İŞKUR aracılığı kullanılırken diğer arama kanallarının Çıraklık Eğitim seviyesi için hiç kullanılmadığı görülmektedir. Lisans Üstü eğitim durumu olan açık işlerde Gazete-İlan vb. ve Özel istihdam bürolarının hiç kullanılmadığı, Akraba Eş-Dost, İnternet Sosyal Medya ve İŞKUR'un %100 oranda olduğu görülmektedir; yalnız Lisans Üstü eğitim durumunda açık işlerin çok az olduğu da dikkate alınmalıdır. Meslek yüksekokulu talep edilen açık işlerde bütün arama kanallarının dengeli bir şekilde kullanıldığı dikkat çekmektedir, ayrıca bütün eğitim düzeylerinde İŞKUR aracılığıyla arama kanalının

etkin bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Tablo dikkatli incelendiğinde eğitim seviyesi attıkça veya azaldıkça herhangi bir arama kanalının ön plana çıktığı görülmemektedir.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla İŞKUR'u arama kanalı olarak kullanmaktayken özel istihdam bürolarını %2,2 ile çok az tercih etmişlerdir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

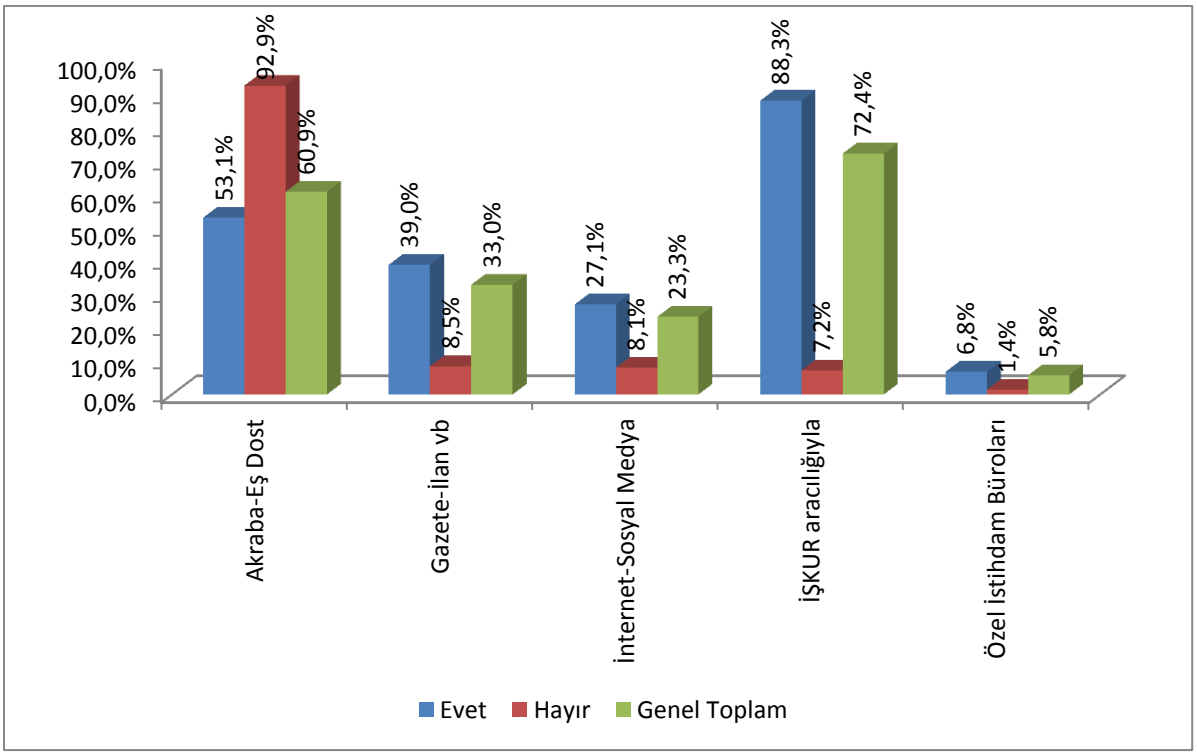

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 88,3 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 6,8 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını yüzde 1,4 oranında kullanmamışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinin açık işlerini yüzde 92,9 oranında Akraba-Eş Dost aracılığı ile yüzde 8,5 oranında Gazete-İlan vb ve yüzde 8,1 oranında İnternet-Sosyal Medya

aracılı ile karşıladığını görmekteyiz. Bu veriler ışığında iş arama kanalı olarak İŞKUR kullanmayan işyerlerinin daha çok kurumsal olmayan işyerleri ve klasik arama kanalını kullandığını görmekteyiz.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Satır Etiketleri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	2	1	1	2	1
Takım Çalışması	2	3	4	3	3	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	1	2	2	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	5	4	3	4	6	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	4	6	6	6	7	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	6	5	8	5	9	6
Bilgisayar kullanımı	7	7	5	7	5	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	8	7	8	1	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	9	9	9	10	9
Yabancı Dil	10	10	10	10	8	10

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Adana ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. İkinci sırada ise ağırlıklı olarak Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe üçüncü sırada ise Takım çalışması gelmektedir. Yabancı Dil ise bütün arama kanalarında en az talep edilen beceri olarak göze çarpmaktadır.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grupları	Açık İş Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	47
Hizmet ve Satış Elemanları	181
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	84
Profesyonel Meslek Mensupları	76
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	203
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	75
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	406
Yöneticiler	4
ADANA	**1.076**

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 37,7'dir. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır. En az açık işi olan meslek grubu ise 4 kişilik açık iş ile Yöneticiler meslek grubundadır.

Açık iş sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Adana ili için tespit edilen yüzde 1,2 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Hizmet ve Satış Elemanları ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	1,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,8%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,1%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	2,0%
Yöneticiler	0,2%
ADANA	1,2%

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının üstünde bulunan meslek grupları ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek mensuplarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	39,7%	3,4%	2,0%	4,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	22,8%	14,5%	18,6%	16,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6,8%	10,7%	4,9%	7,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	11,2%	5,5%	8,2%	7,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	13,0%	23,4%	14,8%	18,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2,2%	6,9%	7,5%	7,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	4,3%	35,7%	43,0%	37,8%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
ADANA	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler kadın işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde ilk üç sırada yüzde 39,7 Büro Hizmetlerinde Çalışanlar, yüzde 22,8 oranında Hizmet ve Satış Elemanları ve yüzde 13 oranında Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak sıralanmaktadır. Erkek işgücü tercihinde bulundukları açık işleri için ilk üç sırada yüzde 35,7 oranında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar; yüzde 23,4 oranında Sanatkarlar ve İlgili işlerde Çalışanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları şeklinde sıralanmaktadır. Cinsiyet farklılaşmasının en fazla görüldüğü meslek grubu kadınlar lehine Büro Hizmetlerinde çalışanlar; erkekler lehine ise Tesis ve Makine Operatörleri meslek gruplarında görülmektedir. Açık işlerinde Fark Etmez seçeneğini en fazla işaretleyen meslek grubu yüzde 43 oranı ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubudur.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır.

Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar Kullanımı, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, üçüncü sırada ise Hesap Yapabilme(Analitik Beceri) gelmektedir.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği ile ardından Satış ve Pazarlama ön plana çıkmaktadır.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ardından sırasıyla İletişim ve İfade Yeteneği ve Takım çalışması becerileri gelmektedir.

Profesyonel Meslek Mensuplarında ise sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Beceriş, İletişim ve İfade Yeteneği ve Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ilk üç sırayı oluşturmaktadır.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarında aranan ilk üç beceri sırasıyla Fiziki ve Bedensel yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Takım çalışması gelmektedir.

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarında ilk üç sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Takım çalışması oluşturmaktadır.

Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ikinci sırada Takım Çalışması ardından Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri gelmektedir.

Yöneticiler meslek grubunda ise ilk üç sırada istenen beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İletişim ve İfade Yeteneği ve Satış ve Pazarlama gelmektedir.

Bütün Meslek gruplarında en çok istenen ilk üç beceri meslek gruplarının nitelikleriyle uyuşmaktadır. Dört farklı meslek grubunda Fiziki ve Bedensel yeterlilik en çok istenen beceri olması ve en az istenen beceri durumlarının Yabancı Dil ve Proje Tabanlı çalışma olması açık işlerin yoğunluğunun Nitelik Gerektirmeyen mesleklerde olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri Türü	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	YÖNETİCİLER	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	5	1	1		6	1	2	1		1
Takım Çalışması	6	5	3		9	3	3	2		2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	8	4		1	2	1	3	1	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	2			2	7	9	6	2	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	6			5	6	5	4	5	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	4	5		3	5	6	5		6
Bilgisayar Kullanımı	1	7			4	8	4	7	4	7
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	3			10		7	9	3	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	9	6		8	4	8	8		9
Yabancı Dil					7		10			10

Kaynak: İPA 2016

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	68,7%	31,3%	22,3%	73,4%	15,4%
Hizmet ve Satış Elemanları	33,6%	23,3%	30,5%	80,6%	16,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	43,7%	18,3%	18,3%	68,6%	1,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	62,9%	38,4%	54,6%	67,1%	2,7%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	70,3%	29,8%	10,6%	81,1%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	34,7%	42,4%	56,5%	65,1%	22,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	75,2%	39,1%	15,7%	67,2%	1,1%
Yöneticiler	100,0%	75,3%	24,7%	100,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'u en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu Hizmet ve Satış Elemanları olmuştur. Bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 80,6'sı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalının İŞKUR ve Akraba eş-dost olduğu dikkat çekmektedir. İŞKUR Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu hariç bütün meslek gruplarında en çok kullanılan arama kanalı olmuştur. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları meslek grubunun en çok kullandığı arama kanalı yüzde 75,2 oranında Akraba Eş-Dost arama kanalını kullanmaktadır. Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Yöneticiler meslek gruplarında Özel İstihdam Bürolarının hiç kullanılmadığı tabloda dikkat çeken bir ayrıntıdır.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Yeterli Mesleki / Teknik Bilgi ve Tecrübe	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Takım Çalışması	İletişim ve İfade Yeteneği	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Proje Tabanlı Çalışma	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Bilgisayar kullanımı	Satış ve Pazarlama Becerisi	Yabancı Dil
Ön Muhasebeci	3	5	6	4	8		2	1	7	
Satış Danışmanı	7	6	5	3	8		9	4	1	
Kasiyer	5			4	4		1	3	6	
Plastik Mamuller İmal İşçisi		1	2		4		3			
Şoför-Yük Taşıma	3	2	1	4			5			
Güvenlik Görevlisi	4	1		2	3					
El ve Makine Dikişçisi(Genel)	1	5	4		3	2				
Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı	3	2	1	4		5				
Beden İşçisi (Genel)	3	1	4	2	6	5				
Temizlik Görevlisi	1	2	3	4	5					

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Adana ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Ön Muhasebeci mesleğinde birinci sırada Bilgisayar Kullanımı ikinci sırada Hesap Yapabilme Yeteneği gelmektedir. Satış Danışmanı mesleğinde en çok istenen yetenek Satış ve pazarlama yeteneği; Kasiyer mesleğinde Hesap Yapabilme yeteneği ve Plastik Mamulleri İmal işçisi mesleğinde ise Fiziksel ve Bedensel yeterlilik gelmektedir. Tablodan meslekler bazında en çok talep edilen becerinin Fiziksel ve Bedensel yeterlilikte yoğunlaştığını ardından Takım Çalışması geldiğini görmekteyiz. Meslekler bazında Yabancı Dil beceresinin öncelikli istendiği meslek görülmemektedir.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Adana
Ön Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma	Plastik Mamuller İmal İşçisi
Bağırsak İşçisi	Güvenlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma
Müşteri Temsilci	Beden İşçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Sekreter	Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı	El ve Makine Dikişçisi(Genel)
Oto Yedek Parça Satış Elemanı	Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Beden İşçisi (Genel)
Güvenlik Görevlisi	Kaynakçı(Oksijen ve Elektrik)	Satış Danışmanı
Hemşire	Gaz Altı Kaynakçısı	Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı
Temizlik Görevlisi	Sıvacı	Kasiyer
Aşçı Yardımcısı	Plastik Ekstrüzyon Makinesi Operatörü(Ekstrüder)	Ön Muhasebeci
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Sıvı Dolum Makinesi Operatörü	Temizlik Görevlisi

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Plastik Mamulleri İmal İşçisi, Şoför Yük-Taşıma, Güvenlik Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Beden İşçisi (Genel) Satış Danışmanı, Dokumacı, Kasiyer, Ön Muhasebeci ve Temizlik Görevlisi şeklindedir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan meslekler ise Ön Muhasebeci, Bağırsak İşçisi, Müşteri Temsilcisi, Sekreter, Oto Yedek Parça Satış Elemanı, Güvenlik Görevlisi, Hemşire, Temizlik Görevlisi, Aşçı Yardımcısı ve Overlok Makinesi Operatörü seklindedir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Şoför Yük-Taşıma, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Dokumacı, Beton ve Betonarme kalıpçısı, Kaynakçı (Elektrik-Oksijen), Gaz Altı Kaynakçısı, Sıvacı, Plastik Ekstrüzyon Makinesi Operatörü ve Sıvı Dolum Makinesi Operatörü şeklindedir.

Kadın ve Erkek işgücü talebinde ilk 10 baktığımızda ortak olan tek mesleğin Güvenlik Görevlisi olduğu görülmektedir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri Düzeyi	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	1	2	1
Takım Çalışması	4	2	1	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	5	4	5	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	6	6	4	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	5	6	6
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9	7	7
Bilgisayar Kullanımı	2	8	8	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	7	9	9
Yabancı Dil	10	10	10	10

Kaynak: İPA 2016

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması ilk iki sırada farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Kadınlarda ikinci sırada Bilgisayar Kullanımı iken Erkeklerde ikinci sırada Takım Çalışması bulunmaktadır. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Takım çalışması, ikinci öncelik de Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak görülmektedir. Yabancı dil becerisinin Kadın, Erkek ve Fark Etmez açık iş tercihlerinde en son sırada istenen beceri olarak görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Adana ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

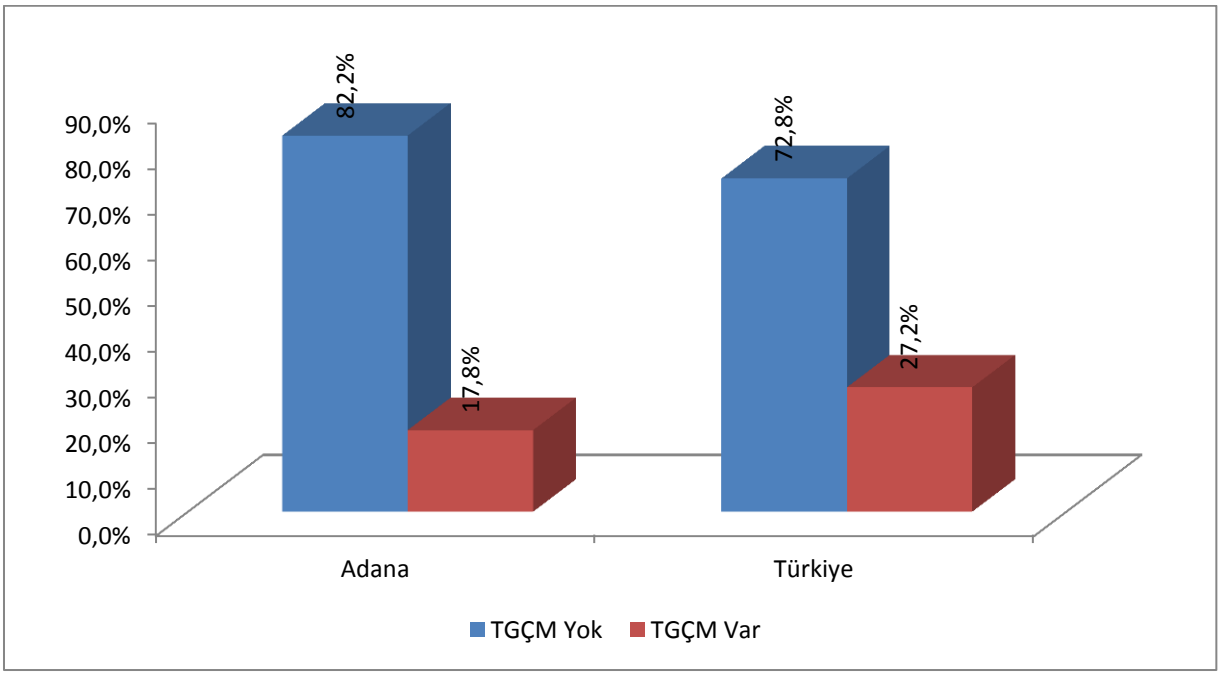

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20+ istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Adana ilinde ise 20+ istihdamlı 1876 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 335 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 17,8 ile Adana ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az oranda güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

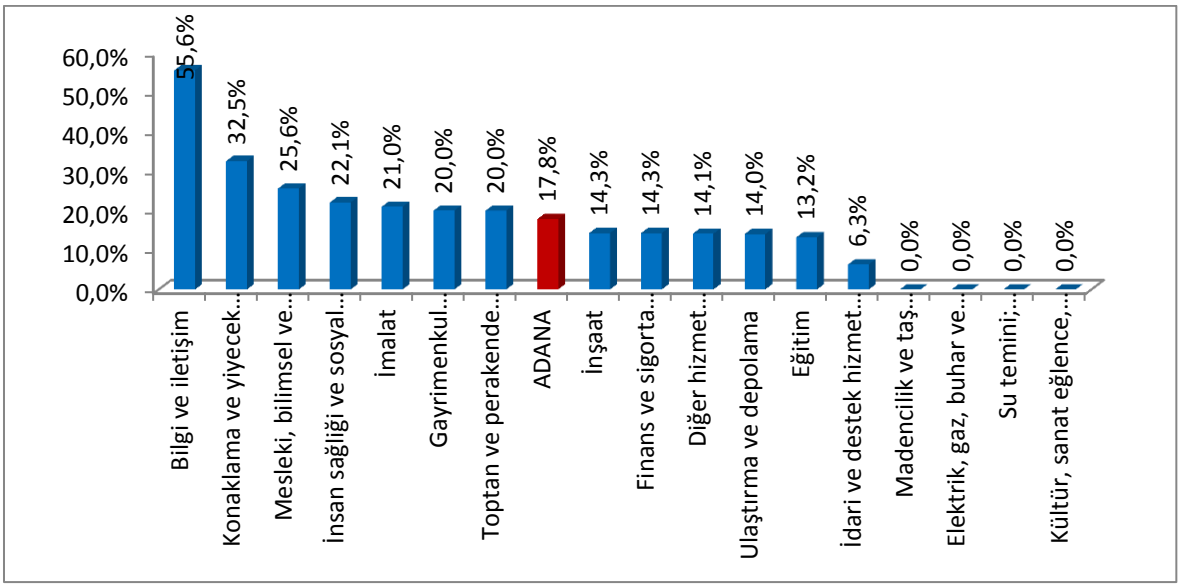

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; en çok yüzde 55,6 ile Bilgi ve İletişim, yüzde 32,5 ile Konaklama ve Yiyecek ve 25,6 Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler ilk üç sırayı oluşturmaktadır. Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çektikleri meslek olmadığı görülmektedir. İnşaat, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Diğer hizmet Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama ve Eğitim sektörlerinin eleman temininde güçlük çekme oranlarının birbirlerine çok yakın olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çekilen mesleği olan işyeri sayısı en fazla imalat sektöründe bulunmasına rağmen imalat sektöründe işyeri sayısının fazla olmasından dolayı temininde güçlük çekilme oranı yüzde 21 ile beşinci sırada yer almaktadır.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	428
İnşaat	135
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	193
Ulaştırma ve Depolama	53
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	72
Bilgi ve İletişim	19
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	5
Gayrimenkul Faaliyetleri	3
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	19
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	103
Eğitim	12
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	56
Diğer Hizmet Faaliyetleri	11
ADANA	**1.110**

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde 1.110 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İmalat, İnşaat ve Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin onarımı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu üç sektörün temininde güçlük çekilen eleman sayısının yüzde 68,1'ine karşılık gelmektedir. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

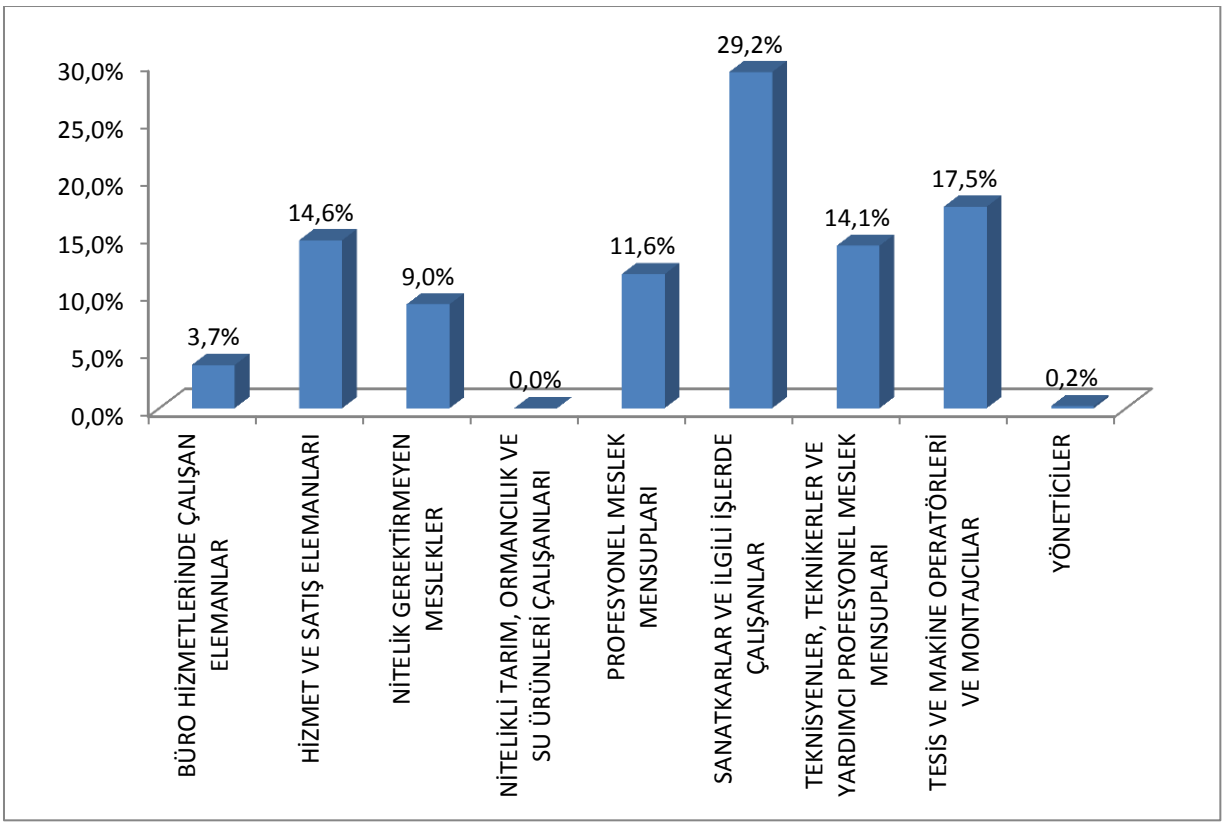

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 324 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 29,2'si bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Adana ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu hem ülke geneli hem de Adana ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Dağılımı
Güvenlik Görevlisi	5,1%
Makineci (Dikiş)	4,7%
Gaz Altı Kaynakçısı	3,8%
Metal İşleri Teknikeri	2,8%
Satış Danışmanı	2,7%
Garson (Servis Elemanı)	2,5%
Şoför-Yük Taşıma	2,4%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	2,2%
Beden İşçisi (Genel)	2,1%
Otomotiv Boya İşçisi	2,0%

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 57 kişi ile Güvenlik Görevlisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 52 kişi ile Makineci (Dikiş), 42 kişi ile Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri takip etmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Gaz Altı Kaynakçısı, Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Şoför Yük-Yük taşıma, Dokuma Makineleri/Dokumacı ve Beden İşçisi (genel) olmak üzere toplam altı mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Adana ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerin değişmemesi bu konuda işgücü politikalarının geliştirilmediğini veya yetersiz kaldığını göstermektedir. Bu konuda İŞKUR düşen en önemli görev bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Adana ili özelinde Temininde Güçlük çekilen meslekler ile en fazla açık işi olan meslekleri kıyasladığımızda Güvenlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma, Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı ve Beden İşçisi(Genel) meslekleri ilk on meslek içinde bulunmaktadır.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

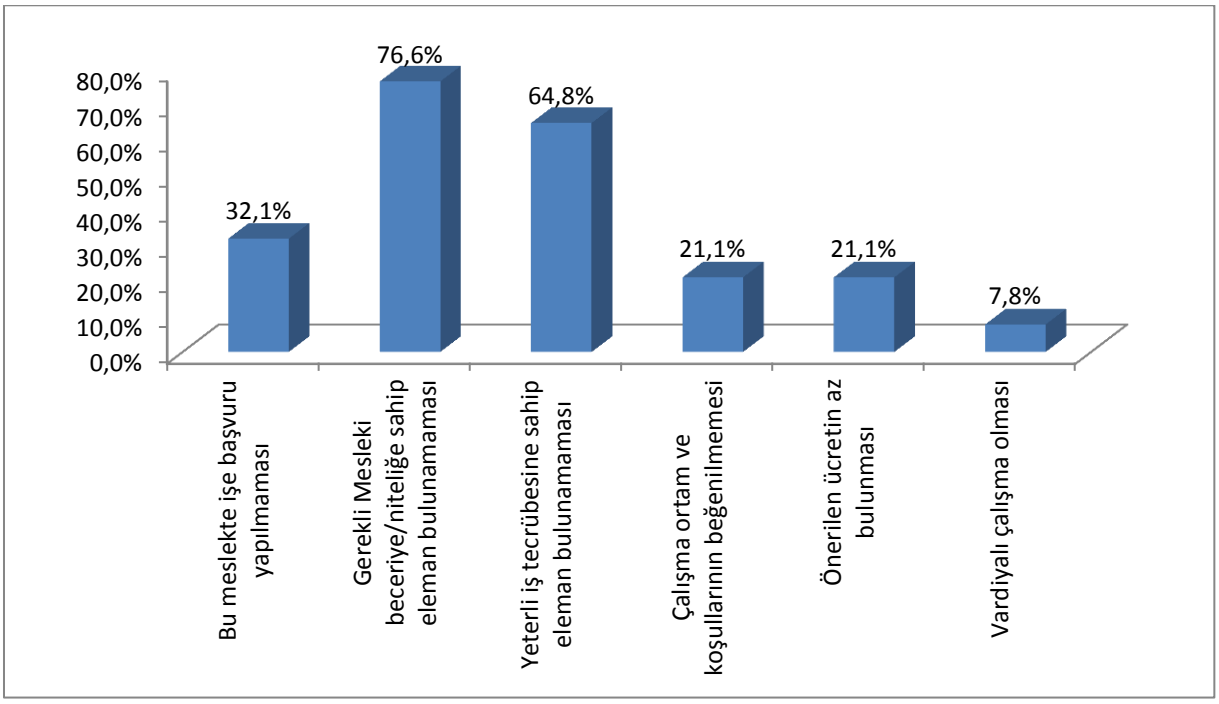

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yüzde 76,6 ile Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almakta ikinci sırada yüzde 64,8 ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Bu nedenler Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği hatta birçoğunun bire bir aynı olduğu ifade edilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

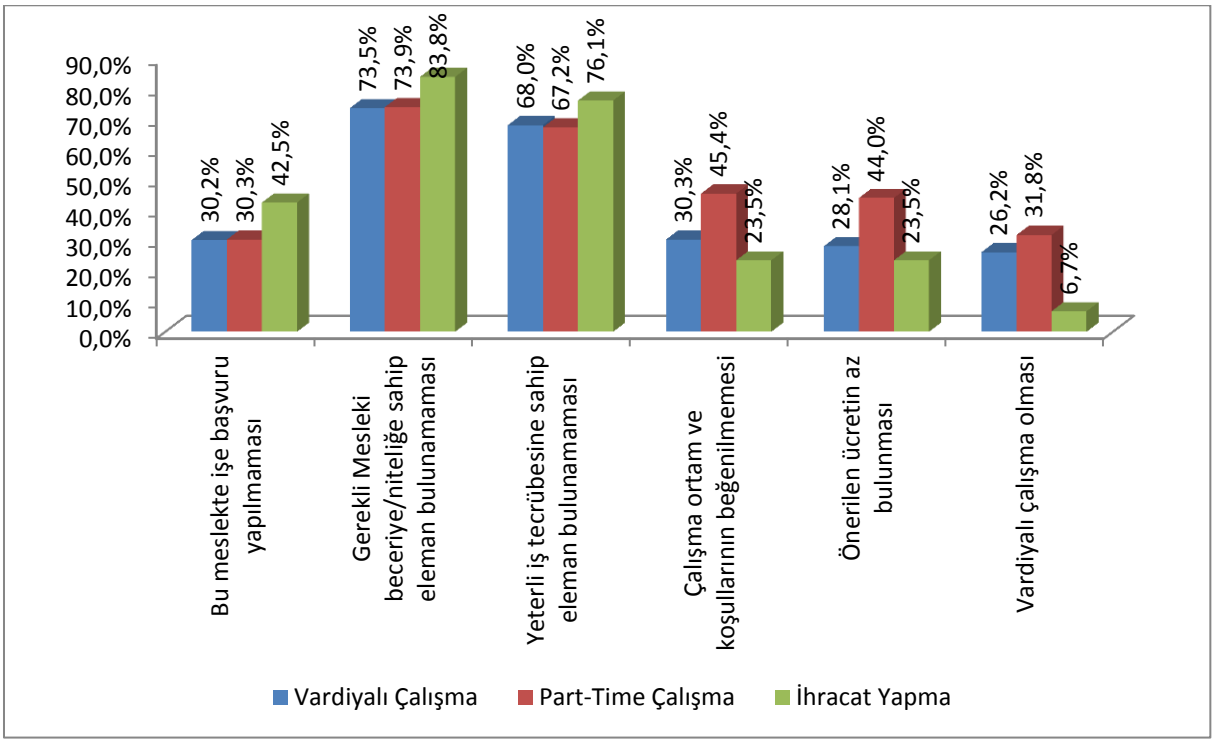

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde işyerlerinin Part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. İhracat yapan işyerlerinde ise bu oranı yüzde 83,8 olarak daha belirgin olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Adana ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Adana genelinde temininde güçlük çekilme nedenleri ile Part-time, vardiyalı ve ihracat yapan işyerlerinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin öncelik sıralaması büyük bir benzerlik göstermektedir. Bu çalışma sırasında toplanan verilerin tutarlılığını ve bu konuda işverenlerinin sorunlarının ortak olduğunu ve sorunların doğru tespit edildiğini göstermektedir.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	84,8%	55,4%	2,5%	2,5%	7,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	31,8%	71,2%	69,7%	46,0%	46,8%	35,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	26,0%	61,4%	55,0%	43,1%	27,4%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	53,0%	43,7%	42,9%	9,8%	19,4%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	21,3%	84,0%	65,9%	19,0%	19,6%	3,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	48,5%	85,9%	80,6%	9,8%	14,5%	3,3%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	32,9%	89,3%	68,0%	13,4%	9,7%	4,7%
Yöneticiler	50,6%	49,4%	49,4%	0,0%	0,0%	0,0%
ADANA	32,1%	76,6%	64,8%	21,1%	21,1 %	7,8%

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, sekiz meslek grubundan altı tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Profesyonel Meslek Mensupları ve Yöneticiler meslek gruplarında, bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeni ilk sırada gelmektedir.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslek	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Güvenlik Görevlisi	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Makineci (Dikiş)	0,0%	100,0%	98,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	14,5%	100,0%	71,0%	24,1%	24,1%	0,0%
Metal İşleri Teknikeri	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı	53,5%	43,1%	32,6%	24,4%	3,5%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	34,9%	57,4%	92,4%	3,9%	7,7%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	15,9%	67,8%	55,6%	36,2%	7,9%	0,0%
Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı	83,3%	100,0%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	27,3%	40,8%	22,4%	59,2%	36,5%	0,0%
Otomotiv Boya İşçisi	90,8%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ADANA	32,1%	76,6%	64,8%	21,1%	21,1%	7,8%

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde işverenlere eleman temininde güçlük çekilen meslekler için nedenleri sorulduğunda;

Güvenlik Görevlisi mesleğinde İşe başvuru yapılmaması hiç cevaplanmamışken diğer TGÇM nedenleri bütün işverenler tarafında yüzde 100 oranda kabul görmüştür.

Makineci (Dikiş) mesleğinde TGÇM nedeni Gerekli Mesleki/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Metal İşleri Teknikeri, Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı ve Otomotiv Boya İşçisi mesleklerinde TGÇM nedenleri Gerekli Mesleki/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ve Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması

Satış Danışmanı ve Garson (Servis Elemanı), Şoför-Yük Taşıma ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde temininde güçlük çekilme nedenleri arasında Vardiyalı Çalışma olması hiç cevaplanmamışken diğer nedenler belli bir oranlarda sorun olarak görülmüştür.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Adana ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Adana ilinde işverenlerin yüzde 15'i istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işverenler Türkiye geneli yüzde 3,6 iken bu oran Adana'da yüzde 4,3 değerindedir; Türkiye geneli ile Adana ili hem istihdam artışı beklentisinde hem de istihdam azalışı beklentisinde paralellik göstermektedir.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artacak	Azalacak	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	5,9%	5,9%	52,9%	35,3%
İmalat	18,8%	4,1%	49,1%	28,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%	71,4%	28,6%
İnşaat	14,9%	4,2%	58,6%	22,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	15,3%	3,6%	50,9%	30,2%
Ulaştırma ve Depolama	8,4%	7,5%	50,5%	33,6%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	21,7%	6,0%	55,4%	16,9%
Bilgi ve İletişim	22,2%	0,0%	44,4%	33,3%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	28,6%	0,0%	57,1%	14,3%
Gayrimenkul Faaliyetleri	20,0%	0,0%	20,0%	60,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	7,0%	11,6%	55,8%	25,6%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	9,2%	2,8%	50,7%	37,3%
Eğitim	13,2%	1,9%	52,8%	32,1%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	17,6%	2,9%	39,7%	39,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	8,3%	0,0%	33,3%	58,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	9,2%	57,1%	33,7%
ADANA	15,0%	4,3%	51,8%	29,0%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim ile Konaklama ve Yiyecek sektörlerinden oluşmaktadır. İstihdam azalışının en çok beklendiği sektörlerde sırasıyla Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve Ulaştırma ve Depolama sektörleridir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe işverenlerin yüzde 75'i ve Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe işverenlerin yüzde 60'ı gelecek yıl itibariyle istihdamda herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	7	1,4%
İmalat	912	3,0%
İnşaat	477	4,1%
Toptan ve Perakende Ticaret	497	2,8%
Ulaştırma ve Depolama	12	0,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	51	1,8%
Bilgi ve İletişim	6	3,5%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	9	5,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	5	2,2%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	-11	-1,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	469	4,9%
Eğitim	25	0,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	66	1,5%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	8	1,5%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-26	-2,2%
ADANA	2.506	2,8%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte ve Adana'da da oran, yüzde 2,8 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 33 incelendiğinde Adana'da İmalatta 912, Toptan ve Perakende Ticarette 497, inşaatta 477 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetlerinde 469 kişilik net bir artış beklenmektedir. Söz konusu bu dört sektör Adana'da istihdamda beklenen artışın yüzde 90,8'ine karşılık gelmektedir. Öte yandan diğer hizmet faaliyetlerinde 26 ve Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetlerde 11 kişilik net bir azalış beklenmektedir. Net İstihdam Değişiminin Oranının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla yüzde 5 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri, yüzde 4,9 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve yüzde 4,1 ile İnşaat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Net İstihdam Değişim Oranın en az olduğu sektörler ise sırasıyla

Diğer Hizmet Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile Ulaştırma ve Depolama sektörleridir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	56	0,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	386	3,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	420	3,8%
Nitelikli Tarım, Orman ve Su Ürünleri Çalışanları	45	10,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	116	1,2%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	699	3,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	129	1,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	535	2,7%
Yöneticiler	-2	-0,1%
ADANA	2.506	2,8%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Adana ilinde ise en fazla net istihdam değişimi 699 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmasına rağmen net istihdam değişim oranı yüzde 10,8 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su ürünleri Çalışanları meslek grubundadır. Net istihdam değişim oranının en az beklendiği meslek Grubu ise yüzde -0,1 ile Yöneticiler meslek grubundadır. Ayrıca değişimin negatif beklenen tek meslek grubu da Yöneticiler'dir.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Güvenlik Görevlisi	Servis Şoförü (Okul)
Makineci (Dikiş)	Sıhhi Tesisatçı
Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Satış Destek Elemanı (Mörş)
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Ayakkabı İmalatçısı
Otomotiv Montaj İşçisi	Makine Bakımcı
Beden İşçisi (Genel)	Taş Duvarcı-İnşaat
Beden İşçisi (İnşaat)	Geri Dönüşüm İşçisi
Paketleme İşçisi	Soğutmacı ve Havalandırmacı (İklimlendirme)
Satış Danışmanı	Kablo Gruplama İşçisi
Şoför-Yük Taşıma	Soğuk Demirci

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde gelecek dönem en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk beş meslek sırasıyla Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Meyve Sebze Ayıklama İşçisi, Kalite Kontrolcü (Tekstil) ve

Otomotiv Montaj İşçisi; en fazla istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek sırasıyla Servis şoförü (Okul), Sıhhi tesisatçı, Satış Destek Elemanı (Mörş), Ayakkabı İmalatçısı ve Makine Bakımcı şeklindedir.

Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Beden işçisi (Genel), Satış Danışmanı ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri Adana'da açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ve net istihdam artışı beklenen meslekler sıralamasının üçünde ilk onda olan mesleklerdir. Bu veri işverenlerin sorulara verdiği cevapların tutarlılığını göstermekle birlikte işverenlerin bu mesleklerde ciddi sıkıntısının olduğunu da göstermektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

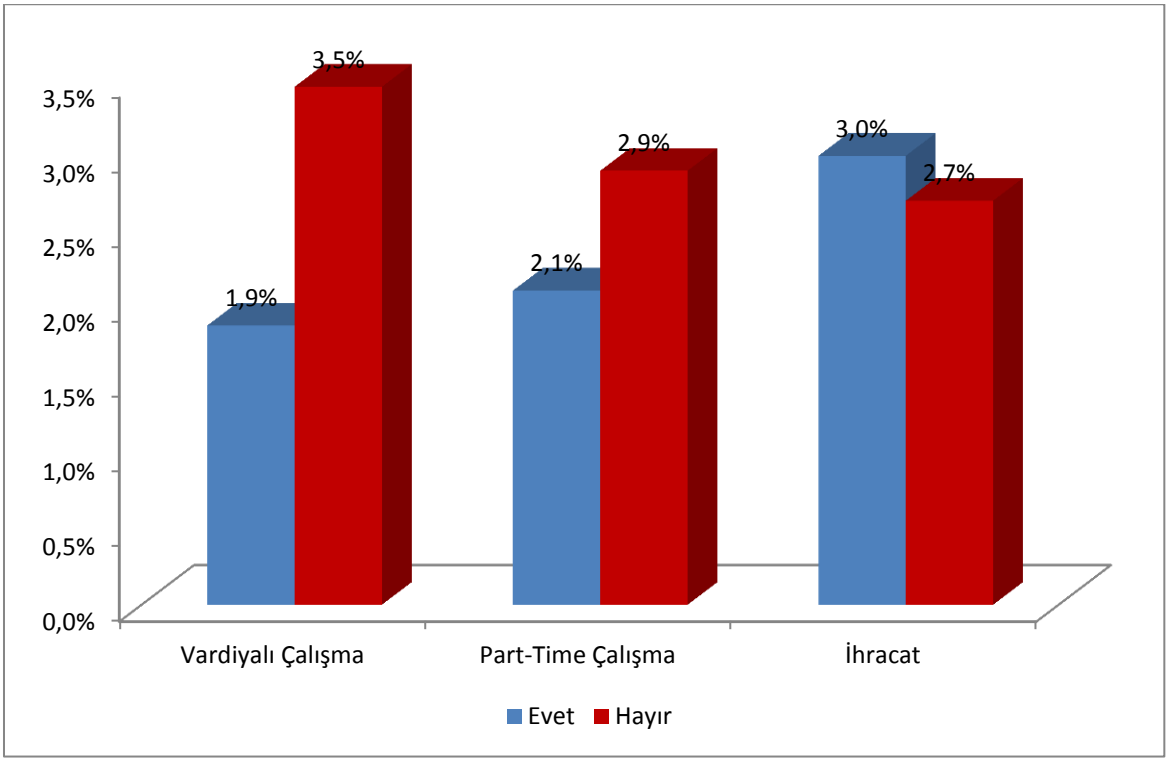

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma ve Part-time çalışma yapmayanlarda yapanlara oranla daha yüksek bir Net İstihdam Değişim Oranı beklenmekteyken İhracat Yapan firmalarda yapmayanlara oranla daha yüksek bir Net değişim Oranı beklenmektedir. Adana ili için yüzde 2,8 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip olmayan işyerlerinin üç türünde de daha yüksek olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma, Part-time çalışma veya ihracat yapan işverenlerin önümüzdeki dönem, bu üç özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha düşük istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

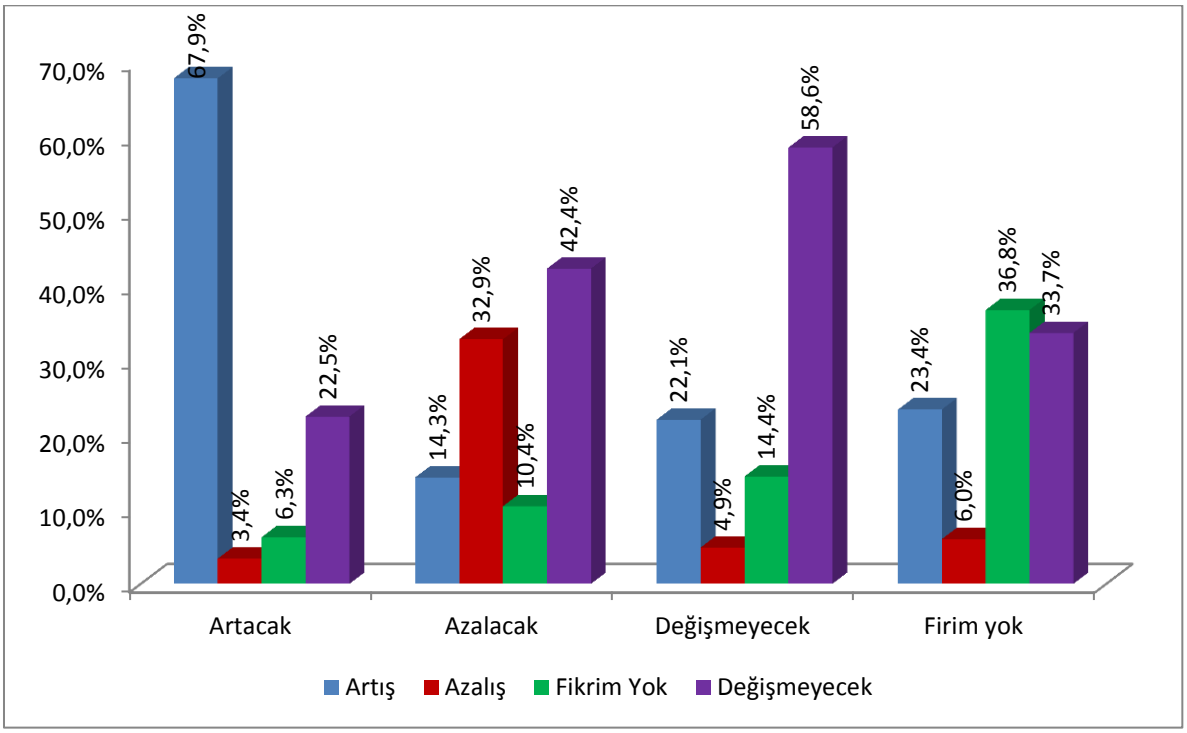

Kaynak: İPA 2016

Adana ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 67,9'unun beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 3,4'ünün ise azalış beklediği görülmektedir.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işyerlerinin beş yıl sonrası için yüzde 32,9'u yine azalış beklerken yüzde 14,3'ü artış beklediklerini belirmektedirler, yalnız bir yıl sonrası için azalış bekleyen işyerlerinin yüzde 42,2'si değişmeyecek cevabını vermiştir. Bir yıl sonra için değişmeyecek diyen işverenlerin yüzde 58,6'sı yine değişmeyecek, bir yıl sonrası için fikrim yok diyen işyerlerinin beş yıl sonrası için yüzde 36,8'sı yine fikrim yok şeklinde cevaplamıştır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Adana İşgücü Piyasası Analizi raporunun, 2016 yılında Adana ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması, Adana ilinde istihdamı arttırmak ve işsizlik artışının önlenmesi sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri düzenleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu özellikle işgücü piyasasında arz yönünde kullanılabilecek bazı veriler olan ekonomik veriler, nüfus göstergeleri ve eğitim göstergeleri temininde yaşanan güçlüklerdir. Yine mevcut veriler ışığında bu raporun sonucuna göre sıkıntılar göz önünde tutularak birtakım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkün olmaktadır. Raporda sunulan veri ve analizin değerlendirilmesi, sorun alanlarının ve ihtiyaçların belirlenmesi işgücü açısından hedef kitlenin tespiti olarak ele alınabilir.

Adana ili için işgücüne katılım oranı ve istihdam oranı yüksek değerlerde seyretmesine ve Türkiye değerlerine yakın olmasına rağmen, işsizlik oranı Türkiye verilerinden yüksek çıkmaktadır. Bu durum kayıt dışılığın fazla olması ve Adana üzerinde tarım sektörünün ağırlığı ve tarım sektöründe ücretsiz aile işçiliğinin yoğunluğundan kaynaklanmaktadır.

Adana İŞKUR verilerinde 71 bin 514 kayıtlı işsizin yüzde 54'ü erkeklerden, yüzde 46'sı kadınlardan oluşmaktadır. Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirmelerde son yıllarda ciddi artışlar göze çarpmaktadır. Bu da İŞKUR'un son yıllarda etki alanının ne kadar genişlediğinin bir göstergesidir. Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirmelerde Beden İşçisi (Genel) mesleğinin ön plana çıkması Adana ili genelinde sanayi sektörünün ağırlığından ve bu sektördeki nitelikli eleman ihtiyacını karşılayamayan işverenin Beden İşçisi (Genel) mesleğine yönelmesinden kaynaklanmaktadır. Adana ilinde 2015 yılında kayıtlı işsizlerin ilk sırada yüzde 21,7 ile Beden İşçisi (Genel) ikinci sırada yüzde 5,7 ile Temizlik Görevlisi üçüncü sırada ise yüzde 4,1 ile Satış Danışmanı mesleği gelmektedir. Bu sonuç aynı zamanda mesleki eğitim faaliyetlerinin önemini de artırmaktadır. Adana ilinde bu kapsamda İşbaşı Eğitim Programı ağırlık kazanmıştır. 2015 yılında açılan 4 bin 012 işbaşı eğitim programı açılmış ve 6 bin 792 kişi faydalanmıştır. Bununla birlikte 205 mesleki eğitim kursu açılmış 3 bin 015 kişi, 47 Girişimcilik Eğitim Programı açılmış bin 235 kişi, 132 Toplum Yararına Program açılmış 12 bin 416 kişi faydalanmıştır.

2010 yılında 8 bin 834 olan kurumdaki açık iş sayısı yıllar içerisinde artarak 2015 yılında 62 bin 821 sayısına ulaşmıştır. Bu yıllar içerisinde en ciddi artış 2014 yılında 44 bin 014 olan açık işin bir yıl içerisin de yaklaşık yüzde elli artarak 2015 yılında 62 bin 821 ulaşması olmuştur. İşverenlerin açık işlerinin kuruma kazandırılması çok önemli bir husus olmakla birlikte bu açık işlerin zamanında ve doğru karşılanması daha da önemlidir. Yıllar içerisinde işe yerleştirme sayılarında artış gözlenmiş ve 2015 yılında 6 bin 108 bayan ve 24 bin 458 erkek olmak üzere toplam 30 bin 566 kişi işe yerleştirilmiştir. Bu veri bize 2015 yılında alınan her iki açık işten birinin karşılandığını

göstermektedir. Meslek bazında işe yerleştirmelere baktığımızda Beden İşçisi (Genel) 16 bin 579 kişi ile ilk sırada yer alırken bin 713 kişi ile Satış Danışmanı ikinci sırada ve bin 551 kişi ile Güvenlik Görevlisi üçüncü sırada yer almaktadır. Bu sonuç bize Adana'da 2015 yılında yapılan her iki işe yerleştirmeden birinin Beden İşçisi (Genel) mesleğinde yapıldığını göstermektedir.

İşsizlik ödeneğine başvuran kişi sayısı ve işsizlik ödeneğinden hak eden kişi sayısında yıllar içerisinde düzenli bir artış dikkat çekmektedir. 2015 yılında 27 bin 037 kişi başvurmuş 16 bin 101 kişi işsizlik ödeneğini hak etmiştir. İşsizlik ödeneği hak edenlerin mesleklere göre dağılımında yine Beden İşçisi (Genel) ilk sırada yer almaktadır. Ardından Satış Danışmanı ve Şoför-Yük Taşıma gelmektedir.

Adana ilinde 20+ çalışanı olan 1.876 işyeri için veri üretilmiştir. Bu veriler doğrultusunda, Adana İşgücü Piyasası; Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İmalat ve İnşaat sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu üç sektörün işyeri sayısı olarak toplam işyeri sayısının yüzde 66,9'si çalışan sayısında ise toplam çalışanın yüzde 66,4'ünü oluşturmakta ve açık iş sayısının büyük bir bölümü de bu üç sektör tarafından verilmektedir. Bu nedenle işgücü ve istihdam politikaları oluşturulurken bu sektörlerin ihtiyaçları, sıkıntıları ve açık işin karşılanamama nedenleri dikkate alınması faydalı olacaktır. Adana ilinde bir işyerinde ortalama çalışan sayısı 48,1 kişi ile Türkiye ortalamasından biraz düşüktür. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü 190 kişiyle ortalamanın çok üzerinde olmasına rağmen bu sektörde işyeri sayısının az olması dikkat çekmektedir. Adana'daki mevcut istihdamın yüzde 78,4'ü erkeklerden yüzde 21,6'i kadınlardan oluşmaktadır. Bir önceki yıla göre kadın istihdamının arttığı gözlemlenmektedir. Bu da kadınlara yönelik istihdam politikalarının bir sonucu olarak düşünülebilir. Kadınların yoğun olarak çalıştığı sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri, meslek grubunda ise Profesyonel Meslek Mensuplarında meslek bazında ise Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Sekreter olduğu görülmektedir. Erkeklerin yoğun olarak çalıştığı sektör İnşaat, meslek grubu ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde çalışanlar, meslekler ise Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Temizlik Görevlisi olduğu görülmektedir. Bu sonuçta cinsiyet farkının mesleklere yansımasını rahatlıkla görmekteyiz.

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin oranı yüzde 50,9 iken Adana'da bu oran yüzde 69,1'dir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü ve Kültür Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor hariç diğer bütün sektörlerde İŞKUR'dan faydalanma oranı yüksek değerlerdedir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü faaliyetlerinin şehir merkezlerinden uzak olması, ulaşım güçlüğü, maden ocaklarına yakın işgücü tercih etmeleri İŞKUR'dan faydalanma oranının düşük olmasının başlıca nedenleridir. İŞKUR hizmetlerinden oransal olarak en fazla yüzde 79,9 ile İmalat, Yüzde 79,4 ile İnsan Sağlığı ve sosyal Hizmet Faaliyetleri ve yüzde 75,5 ile Diğer Hizmet faaliyetleri sektörleri faydalanmaktadır. Adana genelinde; işyerlerinin yüzde 10,3'ünün Part-time çalışanı olduğu ve en fazla Part-time çalışanı olan sektörün yüzde 39,7 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri olduğu, işyerlerinin yüzde 26,9'unda vardiyalı çalışma yaptığı ve en fazla vardiyalı çalışma yapılan sektörün yüzde 75,0 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretiminde olduğu, işyerlerinin yüzde 19,7'sinin ihracat yaptığı ve en fazla ihracat yapan sektörün yüzde 48,5 ile İmalat olduğu görülmektedir. Part-time, Vardiyalı çalışma ve İhracat yapan işyerlerinin oranlarının önceki yıllara göre artığı görülmektedir. İşyeri durumuna göre ihracat yapan, Part-time çalışma yapan ve vardiyalı çalışma olan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu yararlanmayan işyerlerine oranla daha fazladır. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 88,4'i eleman talebi, yüzde 51,2'i İşbaşı Eğitim Programı, yüzde 49,6'sı mevzuat danışmanlığı, yüzde 4,5'i Mesleki Eğitim Kursu hizmeti almıştır. Çalışanlara yönelik eğitim, Kısa Çalışma Ödeneği ve KURS hizmetleri çok düşük oranlarda kalmıştır. Adana ilinde İşbaşı Eğitim Programından faydalanan işverenlerin oranı bir önceki yıla göre ciddi bir

artış göstermiş ve Adana'da her iki işyerinden biri işbaşı eğitim programı yapma noktasına kadar gelmiştir. İşbaşı eğitim programının işverenler tarafında daha çok tercih edilmesi uygulamasının daha kolay olması ve sahada olan İş ve Meslek Danışmanlarının bu konuda bütün işverenlere ulaşması son yıllarda İşbaşı Eğitim Programı oranının artmasına kurslardan faydalanan işverenlerinin oranının düşmesine neden olmuştur. Bu durum İŞKUR'un son yıllardaki politikalarının etkinliğinin sonucudur.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı ve toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Açık iş oranı yüksek olan sektörlerin diğer sektörlere ek olarak büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Araştırma kapsamında Adana ilinde bilgi alınan bin 876 işyerinin yaklaşık yüzde 10'nun açık işi olduğunu belirtmiş ve il genelinde açık iş oranının yüzde 1,2 olduğu görülmüştür. Temininde güçlük çektiği meslek olan işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 3,1, Temininde güçlük çektiği meslek olmayan işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,7'dir. Temininde güçlük çektiği meslek olan işyerlerinin açık iş oranı yüksek çıkması doğal bir sonuçtur. İşyerlerinin çalışma durumuna göre açık işler ise İhracat yapan işyerlerinde yüzde 1,9, vardiyalı Çalışma yapan işyerlerinde yüzde 1,5 ve Part-time Çalışma yapan işyerlerinde yüzde 1,3 tür. İhracat, Part-time ve Vardiyalı Çalışma yapan işyerlerinde açık iş oranı Adana il genelindeki açık iş oranından yüksektir. Açık işlerin cinsiyet tercihinde yüzde 48,5'i Erkek, yüzde 4,4'ü kadın ve Yüzde 47,1 Fark Etmez olarak verilmiştir. Açık işlerin cinsiyet ve eğitim düzeyine dağılım incelendiğinde ise Kadın, Erkek ve Fark Etmez Tercihlerinin üçünde Lise ve Altı eğitim durumu yüksek bir oranda istenmektedir. Erkek işgücü isteminde eğitim durumu Fark Etmez yüzde 32,5 iken bu oran kadın işgücü isteminde sadece yüzde 2,2 dir. Açık işi en fazla olan sektör 592 kişi ile İmalat sektörüdür. Bilgi ve İletişim sektörü yüzde 10,5 ile en yüksek açık iş oranına ve yüzde 44,4 ile en yüksek açık işi olan işyeri oranına sahiptir. İmalat sektöründeki açık iş, toplam bin 76 kişilik açık işin yüzde 55'ine karşılık gelmektedir. Plastik Mamulleri İmal İşçisi, Şoför-Yük Taşıma ve Güvenlik Görevlisi sırasıyla en fazla açık işi olan ilk üç meslektir. 2014 yılında Beden İşçisi (Genel) yüzde 32,9 ile açık işte ilk sırada iken 2015 yılında yüzde 6,8 ile ikinci sırada ve 2016 yılında açık iş sıralamasında beşinci sırada yer almıştır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde önceki yıllarda açık işin çok yüksek çıkmasının nedeni aradığı nitelikli elemanı bulamayan işverenin Beden İşçisi (Genel) mesleğine yönelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu çalışma sırasında bu duruma dikkat edilerek alınan açık işlerde işverene işçinin tam olarak ne yapacağı ayrıntısıyla sorularak en uygun mesleği belirtmesi sağlanmıştır. Dolayısıyla daha dengeli ve doğru bir sıralama ortaya çıkmıştır. Kadınlarda en fazla açık için Ön Muhasebe, Bağırsak İşçisi ve Müşteri Temsilcisi mesleklerinde; erkeklerde en fazla açık işin Şoför-Yük Taşıma, Güvenlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde olduğu görülmüştür. Açık işlerin İŞKUR aracılığıyla aranma oranı Türkiye genelinde yüzde 60,3 iken Adana'da bu oran yüzde 72,4 olarak görülmektedir. Bu da iş arama kanallarında Adana İŞKUR'un etkinliğinin bir göstergesidir. Diğer arama kanallarına bakacak olursak geleneksel yöntem olan Akraba-eş dost yüzde 60,9, Gazete-İlan vb. yüzde 33,0, İnternet-Sosyal Medya yüzde 23,3 ve Özel İstihdam Büroları yüzde 5,8 olarak görülmektedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin kullandığı iş arama kanallarına baktığımızda ilk üç sırada sırasıyla yüzde 88,3 ile İŞKUR, yüzde 53,1 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 39,0 ile Gazete-İlan vb. gelmektedir.

Araştırma sırasında alınan açık işler için istenilen beceri sorulduğunda ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Takım Çalışması oluşturmaktadır. Açık işlerde cinsiyet ve beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda, erkek eleman taleplerinde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik; kadın eleman taleplerinde ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Beceri gelmektedir. Meslek gruplarına göre açık işlerde istenilen becerilere baktığımızda, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlarda bilgisayar kullanımı iken Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek

Mensupları, Yöneticiler ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmaktadır. Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkârlar ve ilgili işlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Nitelik Gerektirmeyen mesleklerde bu dört meslek grubunda ilk sırada talep edilen beceri düzeyi Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak, öne çıkmaktadır. Sektörlere, Meslek gruplarına, Mesleklere ve Cinsiyete göre açık işlerde istenilen becerilerin farklılaştığı çok net görülmektedir. Bu durum açık işlerin karşılanmasında doğru yönlendirmenin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Açık işler için talep edilen eğitim düzeyinde ilk sırada yüzde 35,1 ile Genel lise eğitim düzeyi, ardından yüzde 27,4 ile fark etmez ve yüzde 16,4 ile Lise Altı gelmektedir. Bu durum Türkiye genelinden farklılaşmaktadır. Cinsiyete göre talep edilen açık işlerde en fazla kadınlarda yüzde 75,8 ile erkeklerde yüzde 60,8 Lise ve Altı talep edilmiştir. Sektörlere göre açık işlerde talep edilen eğitim durumunda başı çeken sektörlerde İmalat yüzde 64,7 ile, inşaat 19,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin onarımı yüzde 78,3 Lise ve Altı eğitim durumu istemektedir. Finans ve Sigorta sektöründe açık işlerin tamamında İnşaat Sektöründe İse yüzde 63,8 oranında eğitim durumu Fark Etmez olarak talep edilmiştir. Bir açık işin karşılanabilmesi için öncelikle doğru tespit edilip alınması gerekmektedir. Açık işleri mesleklere, talep edilen becerilere, cinsiyete ve eğitim durumuna göre değerlendirdiğimizde dengeli ve tutarlı bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Bu da açık işin doğru alındığının bir göstergesidir.

İşgücü Piyasası Araştırmasında en önemli sonuçlardan biri de temininde güçlük çekilen mesleklerin tespitidir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin doğru tespiti önümüzdeki dönemlerde açılacak kurslara yön vereceğinden, eğitim politikaları ona göre şekilleneceğinden ayrı bir önem arz etmektedir. Araştırma sırasında bilgi alınan işyerlerinin yüzde 17,8'i son bir yıl içerisinde en az bir meslekte eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 27,2'dir. Bilgi ve iletişim sektöründe işverenlerin yüzde 55,6'sı en az bir meslekte eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiş ardından sırasıyla yüzde 32,5 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri ve yüzde 25,6 ile Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler gelmektedir. Temininde güçlük çekilen sayısı en fazla 428 kişi ile İmalat sektöründe karşımıza çıkmaktadır. Ardından sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin onarımı sektöründe 193 kişi ve 135 kişi ile İnşaat sektörü karşımıza çıkmaktadır. Meslek grubuna göre temininde güçlük çekilen kişi sayısı en fazla 324 kişi ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlardadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin oransal dağılımında ilk sırada yüzde 5,1 ile Güvenlik Görevlisi ardından sırasıyla yüzde 4,7 ile Makineci (Dikiş) ve yüzde 3,8 ile Gaz Altı Kaynakçısı gelmektedir. Sektörlere ve mesleklere göre temininde güçlük çekilen kişi sayısı ve açık iş sayısı paralellik göstermektedir. Temininde güçlük çekilme nedenlerine baktığımızda ilk sırada Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe sahip eleman bulunmaması, ardından Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmaması gelmektedir. İşyerlerinin çalışma durumuna göre Vardiyalı Çalışma, Part-time Çalışma ve ihracat yapma durumlarına göre de temininde güçlük çekilme nedenleri aynı olduğunu görmekteyiz. Oranı en düşük neden ise Vardiyalı çalışma olmasıdır. 2015 ve 2016 yılları temininde güçlük çekilen meslekler ve nedenlerinde paralellik göstermesi ve temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk onda altı mesleğin ortak çıkması bir önceki yıla göre bu sorunun çözülmediği ve çözüm politikalarının yeterli olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerde Adana ile Türkiye'nin paralellik göstermesi yerel ve ulusal düzeyde güçlük çekilme nedenlerinin benzer olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

İşgücü piyasası araştırması sonucunda elde ettiğimiz önemli verilerden biri de gelecek dönem istihdam eğilimleridir. İşverenlerin geleceğe bakış açısını, sektörel ve mesleki bazda büyüme ve küçülmelerin tespiti hem yerel hem de ulusal düzeyde önem arz etmektedir. Net istihdam değişim oranı beklentisi Adana ilinde yüzde 2,8 olarak hesaplanmıştır. Bu oran işyerinin çalışma şekline göre

değişiklik göstermekte İhracat yapan işyerlerinde yüzde 3,0, Part-time çalışma yapanlarda yüzde 2,1 ve vardiyalı Çalışma işyerlerinde ise yüzde 1,9 dur. Net istihdam değişiminin en fazla beklendiği sektör 912 kişi ile İmalat, Net istihdam değişimin oranını en fazla olduğu sektör yüzde 5,0 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleridir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler ve Diğer hizmet faaliyetleri Net istihdam değişim oranının negatif olduğu sektörlerdir. Net istihdam değişiminin en fazla beklendiği meslek grubu 699 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. Net istihdam değişim oranının en fazla beklendiği meslek grubu yüzde 10,8 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanlarıdır. Net istihdam artışı beklenen meslekler sırasıyla Güvenlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Meyve Sebze Ayıklama İşçisi, Kalite Kontrolcü-Tekstil ve Otomotiv Montaj İşçisi. Net istihdam azalışı beklenen meslekler ise sırasıyla Servis Şoförü (Okul), Sıhhi Tesisatçı, Satış Destek Elemanı (Mörş), Ayakkabı İmalatçısı ve Makine Bakımcı meslekleridir. Finans ve Sigorta sektöründeki işverenlerin yüzde 28,6 bir yıl sonrası için istihdam artışı beklerken Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründeki işverenlerin yüzde 11,6 istihdam azalışı beklemektedir. Bir yıl Sonra istihdam artışı bekleyen işverenlerin yüzde 67,9'u beş yıl sonra içinde artış beklemekte, bir yıl sonra azalış beklentisi olan işverenlerin yüzde 32,9 yine beş yıl sonra için de azalış beklemektedir. İşverenlerin bir yıl sonraki ve beş yıl sonraki beklentileri paralellik göstermektedir. İşverenlerin gelecek dönemle ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep yaratacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Adana'da istihdamı arttırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir.

- İŞKUR'un işsiz kayıtlarında sayısal olarak işgücü piyasasında mevcut talebin çok üstünde olan işsizlere yönelik, onları istihdama dahil edecek şekilde kurslar düzenlenmelidir.
- İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.
- İlde İmalat sektörünün ağırlığından ötürü bu sektörde hızlı gelişen teknolojiye karşın eğitim programları düzenlenmelidir.
- İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.
- Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.
- Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dâhil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.
- Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.

- Özellikle istihdam artışı beklenen sektörlerde istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere eğitimler ve araştırmalar yapılmalıdır.

Adana'daki işgücü talebini kurum vasıtasıyla karşılayabilmek için Adana İŞKUR İl Müdürlüğü:

- İşe yerleştirme olanaklarını kamuoyu ile paylaşmalı,
- Düzenli periyodlarla işe yerleştirmelere ve eğitim faaliyetlerine ilişkin istatistikleri kamuoyuna duyurmalı,
- Kariyer günleri ve fuar etkinlikleriyle vatandaş ve işverenler bir araya getirilmeli,
- Kurum, veri tabanında yüksek nitelikli iş arayanların oranını arttırmalıdır.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedenel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşiniz İçin Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968
KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201

KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
TÜRKİYE	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri

R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{gücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan - 6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı

da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam}{Toplam\ \text{İ}stihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

TÜRKİYE İŞ KURUMU

ADANA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Seyhan Mah. Karataş Cad. No:4 Yüreğir/ADANA

Tel: (0322) 321 1595

www.iskur.gov.tr